Súd:	Okresný súd Bánovce nad Bebravou
Spisová značka:	5C/63/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6311201075
Dátum vydania rozhodnutia:	05. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Marek Anovčin
ECLI:	ECLI:SK:OSBN:2016:6311201075.18

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bánovce nad Bebravou v konaní pred sudcom Mgr. Markom Anovčinom v právnej veci navrhovateľov: 1/ M. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX, 2/ G. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. U. XXXX/XX, R. U. R., 3/ K. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. 9, 4/ G. L. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom L.. C. XXXX/XX, R. nad R., 5/ C. Q. ml., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. U. XXX, Z., 6/ B.. K. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. 4, R. U. R., 7/ K. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. U. XXX, Z., 8/ C. Q. st., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. U. XXX, Z., 9/ E. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XX, Z., XX/ K. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. 4, R. U. R., 11/ N. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXX, Z., 12/ H. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX, R. U. R., XX/ G. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, D., 14/ N. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX/X, D., 15/ B.. E. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX, U. A., 16/ B. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXXX/X, R. nad R., 17/ G. U., nar. XX.XX.XXXX, v zast. zákonným zástupcom B. U., navrhovateľom 16/, bytom E. XXXX/X, R. U. R., 18/ G. U., nar. XX.XX.XXXX, v zast. zákonným zástupcom B. U., navrhovateľom 16/, bytom E. XXXX/X, R. nad R., 19/ C. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. T. XXX/XX, R. U. R., 20/ H. H., nar. XX.XX.XXXX, v zast. zákonným zástupcom C. H., navrhovateľom 19/, bytom O. T. XXX/XX, R. U. R., 21/ B.. C. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. T. XX, R. nad R., 22/ C. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/X, R. nad R., 23/ H. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XX, Z., 24/ M. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom G.-M. XXX, XX/ B. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/X, R. nad R., 26/ C. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XXXX/X, R. nad R., všetci navrhovatelia zastúpení advokátom JUDr. B.. G. H., so sídlom ČSA 13, Banská Bystrica, navrhovatelia 22/ a 25/ zároveň zastúpení SHM PARTNERS s. r. o., Svätoplukova 28, Bratislava, proti odporcom: 1/ C. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom T. O. XXX, R. U. R., zastúpený JUDr. Radoslavou Vojtášovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Wolkrova 41, 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., IČO: 00 151 700, Dostojevského rad 4, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy takto

r o z h o d o l :

Odporcovia 1/ a 2/ s ú p o v i n n í zaplatiť
navrhovateľke 1/ sumu 26 000,- eur,
navrhovateľke 2/ sumu 26 000,- eur,
navrhovateľke 3/ sumu 5 000,- eur,
navrhovateľke 4/ sumu 22 000,- eur,
navrhovateľovi 5/ sumu 16 000,- eur,
navrhovateľke 6/ sumu 20 000,- eur,
navrhovateľke 7/ sumu 16 000,- eur,
navrhovateľovi 8/ sumu 16 000,- eur,
navrhovateľke 9/ sumu 5 000,- eur,
navrhovateľke 10/ sumu 5 000,- eur,
navrhovateľovi 11/ sumu 26 000,- eur,
navrhovateľovi 12/ sumu 3 000,- eur,
navrhovateľovi 13/ sumu 3 000,- eur,
navrhovateľovi 14/ sumu 1 000,- eur,
navrhovateľovi 15/ sumu 3 000,- eur,
navrhovateľovi 16/ sumu 12 000,- eur,
navrhovateľovi 17/ sumu 20 000,- eur,

navrhovateľke 18/ sumu 23 000,- eur,
navrhovateľke 19/ sumu 15 000,- eur,
navrhovateľovi 20/ sumu 23 000,- eur,
navrhovateľovi 21/ sumu 13 000,- eur,
navrhovateľovi 22/ sumu 7 000,- eur,
navrhovateľke 23/ sumu 3 000,- eur,
navrhovateľovi 24/ sumu 3 000,- eur,
navrhovateľke 25/ sumu 9 000,- eur,
navrhovateľke 26/ sumu 10 000,- eur,

a to všetko do 3 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že splnením povinnosti jedného z odporcov zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého z odporcov.

Vo zvyšku n á v r h z a m i e t a.

O trovách konania rozhodne súd do tridsiatich dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovatelia sa návrhom podaným dňa 18.02.2011, doplneným dňa 08.08.2011 a po čiastočnom späťvzatí zo dňa 28.08.2012 domáhali zaplatenia náhrady nemajetkovej ujmy od odporcov tak, že splnením povinnosti jedného z nich zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého z nich. Konkrétne navrhovatelia 1/, 2/, 4/, 6/ a 11/ žiadali každý po 100 000,- eur, navrhovatelia 3/, 9/, 10, 12, 13, 14, 15, 23 a 24 žiadali každý po 35 000,- eur, navrhovatelia 5, 7, 17, 18, 20, 25 a 26 žiadali každý po 50 000,- eur a navrhovatelia 8/, 16/, 19/, 21/ a 22/ žiadali každý po 40 000,- eur. Navrhovatelia 1/, 2/, 4/, 5/, 6/, 7/, 8/, 11/, 16/, 17/, 18/, 19/, 20/, 21/, 22/, 25/, 26/ sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy titulom ochrany osobnosti zomrelého. Navrhovatelia 3/, 9/, 10/, 12/, 13/, 14/, 15/, 23/, 24/ sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy titulom ochrany vlastnej osobnosti. Svoj nárok navrhovatelia odvodzovali od ujmy v dôsledku škodovej udalosti - dopravnej nehody, ktorá sa stala v katastri obce D., okres R., dňa XX.XX.XXXX na nechránenom železničnom priecestí. K nehode malo dôjsť tak, že odporca 1/ ako vodič autobusu L. M e. č. R.-XXXAE pri odbočovaní vpravo na verejnú účelovú komunikáciu vedúcu k lyžiarskemu stredisku D. - R. prechádzal cez predmetné železničné priecestie bez toho, že by sa bol riadne presvedčil o možnosti bezpečného prejazdu priecestím. Odporca 1/ nedal prednosť prichádzajúcemu osobnému vlaku, došlo k nárazu vlaku do ľavej strednej časti autobusu, ktorý vošiel na železničné priecestie. Následkom tejto zrážky je smrť 12 ľudí, ktorí cestovali v autobuse, a zranenia ďalších ľudí. Zodpovednosť odporcu 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bola poistená u odporcu 2/ a voči tomuto sa navrhovatelia domáhali svojich nárokov na základe ustanovenia § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. s použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia. Navrhovatelia sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným činom, pretože u všetkých navrhovateľov došlo k zásadnému neoprávnenému zásahu do ich osobnostných práv v súvislosti s úmrtím manžela, resp. otca, matky, detí a súrodenca navrhovateľov, a to konkrétne do ich súkromia, ktorého súčasťou je rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, sociálne a morálne vzťahy, právo vytvárať, udržiavať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci vlastnú osobnosť. Rodinný život navrhovateľov bol usmrtením príbuzných nereparovateľným spôsobom ukončený, takže akékoľvek morálne zadosťučinenie je nepostačujúce. V súvislosti s usmrtením príbuzných navrhovateľov bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života a ide o trvalé a neodstrániteľné následky, kedy strádanie v citovej oblasti je nenapraviteľné. Nemajetková ujma predstavuje predovšetkým psychickú ujmu zo straty príbuzných, ale aj inú ujmu, ktorá spočíva v sťažení každodenného fungovania rodiny a domácností, keď v mnohých prípadoch ostal jeden rodič na starostlivosť o deti, resp. deti bez rodičov, manžel bez opory druhého manžela a súrodenci bez svojich najbližších príbuzných.

Navrhovateľke 1/ zomreli v dôsledku dopravnej nehody obaja rodičia, s ktorými žila v spoločnej domácnosti 24 rokov, a ktorí jej pomáhali aj finančne. Je vydatá, bezdetná, má mladšiu sestru, ktorá ešte študuje. Po smrti rodičov zostala v rodine len s manželom a je živiteľkou rodiny a stará sa o svoju sestru. Bráni sa mať vlastné dieťa z dôvodu strachu ako zvládne postarať sa o dieťa, sestru, rodičovskú chalupu. Rodičia boli pre ňu vzorom, zmyslom života, poskytovali jej nenahraditeľnú pomoc a podporu vždy, keď

to potrebovala. Stratou rodičov sa nemá s kým podeliť o pocity radosti, šťastia a smútku, pretože bola na nich veľmi citovo naviazaná. Preto u nej došlo v dôsledku nehody k nesmierne závažnej citovej strate. Denne prežíva nepríjemné pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a nikdy už nebude taká šťastná ako bola, keď boli všetci spolu.

Navrhovateľke 2/ zomreli pri nehode obaja rodičia, s ktorými žila v spoločnej domácnosti 19 rokov, a ktorí sa výlučne finančne podieľali na spoločnej domácnosti, keďže navrhovateľka 2/ je študentkou. Momentálne žije v spoločnej domácnosti so svojou sestrou, navrhovateľkou 1/, a jej manželom, ktorí sú živiteľmi rodiny. Po smrti rodičov sa k nim nasťahovala aj navrhovateľka 3/. Navrhovateľka 2/ študuje na vysokej škole. Stratou rodičov utrpela ťažkú citovú ujmu, nevie sa s tým dodnes zmieriť, pretože jej rodičia veľmi chýbajú a boli pre ňu vzorom a oporou v každodennom živote. V čase tragédie mala tesne pred maturitami a veľmi ťažko sa na ne pripravovala, pretože sa nedokázala na nič sústrediť. Jej rodičia boli pre ňu ako kamaráti, s ktorými sa mohla podeliť o svoje pocity a aj problémy. Navrhovateľky 1/ a 2/ trávili veľa času s rodičmi, chodili na spoločné dovolenky a po smrti rodičov sa navrhovateľka 2/ uzavrela do seba, nevie sa s tým zmieriť, veľakrát plače a stále sa pýta, prečo sa to stalo. Také pocity šťastia, ako prežívala keď boli všetci spolu, už nikdy nezažije.

Navrhovateľke 3/ zomrela v dôsledku dopravnej nehody dcéra spolu s dcériným manželom. Navrhovateľka bývala od nich len pár domov, každý deň sa navštevovali a telefonovali si. Dcéra jej poskytovala každodennú starostlivosť najmä pri chorobe a lekára vždy navštevovala navrhovateľka spolu s dcérou. Dcéra jej pomáhala s prácou v dome a v záhrade. V deň ich smrti sa musela nasťahovať k vnučkám, navrhovateľkám 1/ a 2/, aby bola pri nich a mohli si vzájomne pomôcť. Navrhovateľka 3/ sa tiež snaží navrhovateľkám 1/ a 2/ aspoň trošku zmierniť tú veľkú stratu , ktorú utrpeli stratou oboch rodičov. Stratou dcéry navrhovateľka 3/ utrpela ťažkú citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalosti a šoku zo smrti milovanej osoby. Verila, že raz, keď sa nebude vedieť o seba sama postarať, jej dcéra jej pomôže. Navrhovateľke ostali len oči pre plač, pretože denne na ňu myslí, na to, že ju už nikdy neuvidí, nepostíska a nepovie, ako veľmi ju má rada. Táto strata je pre ňu nenahraditeľná.

Navrhovateľke 4/ zomreli v dôsledku dopravnej nehody obaja rodičia, Ing. G. L. a N. L.. S rodičmi žila v harmonickej domácnosti do jej 24 rokov. Bola ich jedinou dcérou a ich vzťah sa nijako nezmenil ani keď sa vydala a presťahovala do Z., kde ju pravidelne chodili navštevovať. Starali sa o ňu vzorne aj počas jej života v Z. a pomáhali jej splácať pôžičky. V súčasnosti je navrhovateľka 4/ matkou dvoch dcér a musí im vynahradiť všetku lásku, ktorú by dostávali, keby tu boli jej rodičia. Žije spolu s manželom v rodičovskom dome a boli nútení sa vysťahovať z Z., pretože museli riešiť situáciu s rodinnou firmou po rodičoch, kde mali súdne spory s otcovým spoločníkom, ktorý ju nechcel vpustiť do riadenia firmy. V dôsledku toho prišli obaja o zamestnanie a aj o strechu nad hlavou v Z., ale aj o samotnú firmu. Rodičia sa snažili byť s navrhovateľkou 4/ aj vo fyzickom kontakte, a preto ju často chodievali navštevovať, každé Vianoce chodievala s manželom domov na E.. Len ťažko sa vysporiadava so životom bez nich. Pokiaľ mala nejaký problém, vždy vedela, že keď sa s ním obráti na rodičov, vždy sa im ho podarí vyriešiť. Boli to nekonečné rozhovory o všetkom a o tieto veci sa navrhovateľka už nemá s kým podeliť, nakoľko nepozornosť jedného človeka jej oboch rodičov zobrala. Už nikdy nepocíti ich lásku a starostlivosť a už nikdy sa žiadny problém nebude dať vyriešiť jediným rozhovorom. Teraz, keď je matkou, by ich pomoc nadovšetko potrebovala. Obaja sa tešili na vnúčatá, ktorých sa žiaľ nedožili. Dokonca aj posledný rozhovor v piatok pred osudnou sobotou sa rozprávali o tom, aby si začali pomaly zvykať na pocit byť starými rodičmi.

Navrhovateľovi 5/ zomrela v dôsledku nehody mama, s ktorou žil v spoločnej domácnosti 19 rokov. S každodennými starosťami mu pomáha otec, navrhovateľ 8/, a rovnako mu pomáha aj v súvislosti so štúdiom na vysokej škole. Matka bola pre neho vzorom, poskytovala mu každodennú starostlivosť, ako aj pomoc v každodenných činnostiach súvisiacich so školou a inými osobnými problémami resp. starosťami pri dospievaní. Spolu sa venovali športovým aktivitám ako tenisu, lyžovaniu a plávaniu. Doposiaľ sa nevyrovnal so stratou najbližšej osoby.

Navrhovateľke 6/ zomreli v dôsledku nehody obaja rodičia. S rodičmi žila v spoločnej domácnosti 21 rokov, potom sa vydala a presťahovala do vlastného bytu. Rodičia ju podporovali finančne a aj morálne počas vysokoškolského štúdia ako aj v nasledujúcich rokoch prakticky až do ich smrti. V roku 2000 odcestovala navrhovateľka 6/ so svojim manželom za prácou do L., kde žila až do osudného dňa. S rodičmi bola v každodennom kontakte cez Skype, Yahoo a telefón. Rodičia chodili za jej rodinou do

L. pravidelne dvakrát do roka a navrhovateľka prichádzala vždy v lete. Návštevy trvali vždy približne dva mesiace. Navrhovateľke 6/ sa počas jej pobytu v L. narodili dve deti, pričom obaja rodičia boli pri oboch jej pôrodoch a ostali u nej nasledovné 3 mesiace a intenzívne jej všemožne pomáhali. Posledná návšteva jej otca sa udiala len tri týždne pred jeho smrťou a prišiel im pomôcť, nakoľko s manželom študovali a potrebovali pomoc s deťmi. Otec prišiel vtedy na dva mesiace, mama mala prísť v marci na dva mesiace, čo sa už nestalo, keďže obaja zahynuli v autobuse. Spoločné chvíle trávili intenzívne, chodili spolu na dovolenky. Svoju mamu považovala za najlepšiu priateľku. Vždy im rodičia vedeli poradiť dobrou radou a finančne pomôcť. Ich smrťou prišli o tieto formy podpory. Po nehode musela navrhovateľka vyhľadať odbornú pomoc, a to psychiatra v L. a psychologičku na E.. Ich odborná pomoc jej pomohla v najťažšom období, pretože prežívala stav hlbokej depresie. V L. pracovala ako účtovníčka pre medzinárodnú firmu a potom, ako zahynuli jej rodičia, sa do práce už nevrátila. Bolo pre ňu neznesiteľné zostať v L.. Neprítomnosť jej rodičov je neznesiteľná, chcela zachytiť všetko z ich existencie, čo sa ešte dalo. Cítila potrebu chodiť za rodičmi na cintorín, sedieť v záhrade jej rodičov, stretávať sa s bratom, navrhovateľom 11/, a to tak intenzívne, že postavila vlastnú rodinu do situácie, že musia odísť z L. a vrátiť sa do rodičovského domu. Týmto prechodom utrpeli po finančnej stránke veľké straty spojené s náhlym predajom ich domu v L., ako aj samotným neplánovaným sťahovaním sa na Slovensko. S manželom prišli o prácu a deti o domov, aký poznali do chvíle, kým jej rodičia zahynuli. Všetko sa prispôsobovalo jej prianiam. Psychiater jej odporučil návrat domov ako možnosť čiastočného vyrovnania sa so stratou rodičov a tak sa neplánovane vrátili späť na E., kde už mala iba brata a jeho rodinu.

Navrhovateľke 7/ zomrela v dôsledku nehody mama, s ktorou žila v spoločnej domácnosti 20 rokov. V súčasnosti študuje na vysokej škole a s každodennými starosťami jej pomáha otec, navrhovateľ 8/, a rovnako jej pomáha aj v súvislosti so štúdiom na vysokej škole. Mama bola pre ňu vzorom, poskytovala jej každodennú starostlivosť a pomoc v každodenných činnostiach súvisiacich so školou a inými osobnými problémami resp. starosťami pri dospievaní. Spolu sa venovali tenisu, plávaniu, lyžovaniu. Doposiaľ sa nevyrovnala so stratou najbližšej osoby.
Navrhovateľovi 8/ zomrela v dôsledku nehody manželka, s ktorou žil v spoločnej domácnosti 21 rokov. Má dve deti (navrhovatelia 5/ a 7/), ktoré navštevujú vysokú školu. Na spoločnej domácnosti sa finančne podieľal spolu s manželkou. V súčasnosti zostal sám ako živiteľ rodiny - podnikateľ s príjmom 11 000,- eur ročne. Manželka mu pomáhala v každodenných činnostiach v domácnosti a s výchovou detí, čím mu poskytovala nenahraditeľnú pomoc, pretože navrhovateľ pracoval do neskorých hodín. Manželka pracovala iba doobeda, poobede sa venovala deťom a chodu domácnosti. Od útleho veku detí ich manželka viedla okrem školských povinností aj k pravidelným športovým aktivitám ako je tenis, lyžovanie, plávanie. Ihneď po smrti manželky navštívil navrhovateľ 8/ psychiatra, ktorý mu radil ako zvládnuť danú situáciu, pretože v tom čase mali jeho deti pár dní pred maturitami a prijímacími skúškami na vysokú školu. Doposiaľ sa nevyrovnal zo stratou manželky a na všetko zostal sám.

Navrhovateľke 9/ v dôsledku nehody zomrela dcéra N. L., ako aj dcérin manžel. Navrhovateľka 9/ žila v spoločnej domácnosti s dcérou 23 rokov. Z rodičovského domu sa dcéra odsťahovala do R. U. R., kam ju neskôr nasledovala aj navrhovateľka 9/. Dcéra jej zaobstarávala potrebné veci do domácnosti a jej pomoc bola pre navrhovateľku 9/ nesmierne dôležitá najmä po smrti manžela navrhovateľky, ktorý zomrel v roku XXXX. Deti sú zmyslom života pre každého rodiča, a preto niet väčšieho žiaľu, ako keď rodič pochováva vlastné dieťa. V deň smrti jej dcéry prišla navrhovateľka o časť svojho života a o chuť ďalej žiť. Celý svoj život sa dcéra o navrhovateľku starala a nebolo dňa, kedy by jej nezavolala, aby sa nepresvedčila, či niečo potrebuje, alebo prišla aj s nákupom. Dcéra ju pravidelne vozila k lekárom a vybavovala všetky administratívne záležitosti a rovnako sa spoločne starali aj o udržiavanie rodičovského domu. Po nehode musela navrhovateľka využiť pomoc lekára a psychiatra.

Navrhovateľke 10/ v dôsledku nehody zomrel syn Ing. G. L. spolu s jeho manželkou. So synom žila navrhovateľka v spoločnej domácnosti 23 rokov. Syn spolu s navrhovateľom 12/ jej pomáhali finančne, zaobstarali jej potrebné veci do domácnosti a ich pomoc bola pre navrhovateľku nesmierne dôležitá, keďže poberala len vdovský dôchodok. Navrhovateľka pochováva už svoje štvrté dieťa a prišla tak o ďalšiu časť svojho života. Teraz už z pomerne veľkej rodiny ostali len dvaja. Syn a navrhovateľ 12/ jej boli nápomocní pri staraní sa o jej chorého manžela, ktorého vozili na vyšetrenia, vybavovali množstvo vecí spojených s jeho operáciami a liečením. Rovnako sa spoločne starali aj o udržiavanie rodičovského domu a pomáhali s obrábaním záhrady. Deti jej dopriali veľa šťastných chvíľ strávených nielen s nimi, ale aj s vnúčatami. Oslavovali spolu narodeniny, školské či pracovné úspechy. Pritom zabúdala na bolesť

zo straty jej troch detí, ktorá sa však touto tragickou smrťou syna G. vrátila a musela využiť aj pomoc lekára. V súčasnosti si stále nedokáže zvyknúť na pocity osamelosti, zvládať dennodenný stres pri každodenných starostiach všedného života, kedy sa mohla zveriť so svojimi problémami a starosťami svojmu synovi, ktorý jej vždy vedel poradiť a podať pomocnú ruku. Navrhovateľ 12/ je jej posledné dieťa a musí sa teraz starať nielen o svoju rodinu, ale ako krstný otec a brat aj o rodinu G. dcéry G. - navrhovateľky 4/.

Navrhovateľovi 11/ v dôsledku nehody zomreli obaja rodičia. Navrhovateľ žil so svojimi rodičmi 25 rokov. Rodičia mu pomáhali pri kúpe prvého bytu, kedy sa osamostatnil a odišiel z rodinného domu. Finančne a emocionálne ho nikdy neprestali podporovať. Pomáhali mu so starostlivosťou o deti, pre ktoré chodili do škôlky, pričom tieto boli veľmi naviazané na starých rodičov. Všetci spolu chodili na výlety, dovolenky a prechádzky. Navrhovateľ pomáhal otcovi otvoriť pneuservis a autobazár a neskôr, keď už nepodnikal, ale pracoval v D., občas spolu vycestovali do F. kúpiť nejaké auto alebo motorku. Pri motorizme vždy našli spoločnú reč, chodili spolu na preteky motokár autokrosu, kde boli spolu s otcovým bratom N., navrhovateľom 14/, podporovať jeho syna. Vždy to bola veľká rodinná akcia a neskôr aj navrhovateľ začal jazdiť enduro, kde jeho otec nesmel chýbať na každom jeho preteku. Od smrti rodičov navrhovateľ nemá chuť a ani čas na cesty do F. alebo na závody a jeho život stratil svoj pôvodný rytmus. Navrhovateľ skúsil pomáhať aj mame, keď to začalo požičaním auta, keď mala svoje pokazené, zavezením tovaru zákazníkovi atď. Po čase ho matka motivovala k vlastnej aktivite. Navrhovateľova manželka pracovala vo firme patriacej jeho matke a z dôvodu náhleho úmrtia svojho zamestnávateľa prišla o prácu a jeho rodina aj o príjem do domácnosti. Navrhovateľ, jeho sestra (navrhovateľka 6/) a blízka rodina sú dospelí a samostatní, ale neboli na to pripravení a nikdy s tým nebudú zmierení. Nebol to odchod po dlhej chorobe, ani následok staroby, ale podľa navrhovateľa to bolo násilné vytrhnutie zo života na vrchole produktívneho veku, a to všetko krát dva.

Navrhovateľovi 12/ v dôsledku nehody zomrel brat a manželka jeho brata. S bratom a jeho rodinou bol navrhovateľ v nepretržitom kontakte, nakoľko bývali len pár kilometrov od seba. V spoločnej domácnosti žil s bratom po dobu 23 rokov. Ani po odsťahovaní sa od rodičov sa súrodenci nerozdelili. Neustále sa navštevovali a trávili spolu väčšinu voľného času. Medzi súrodencami bol rozdiel štyri roky, čo sa prejavovalo najmä v tom, že brat sa staval do úlohy akéhosi ochrancu navrhovateľa, čo mu teraz nesmierne chýba. Obaja stáli pri sebe pri zakladaní ich firiem, zdieľaní akýchkoľvek problémov, ale aj radostných chvíľ. Úspechy ich detí boli vždy oslavované ako úspechy celej rodiny. Je krstným rodičom navrhovateľky 4/. Po smrti jeho brata zostala po ňom jeho jediná dcéra, navrhovateľka 4/, ktorá je teraz sirotou. Celá rodina pri nej stála od chvíle, keď jej museli oznámiť jednu z najhorších správ v jej živote. Navrhovateľ jej pomáhal s pohrebom jej rodičov a s vybavovaním množstva vecí spojených s tragédiou. Po tejto tragédii prišla navrhovateľka 4/ aj s manželom o prácu v Z. a navrhovateľ jej podal pomocnú ruku aj v tejto oblasti. Jeho brat mu bol oporou pri riešení akýchkoľvek problémov, čím mu poskytoval nenahraditeľnú pomoc v každodenných činnostiach. Spolu zdieľali ťažkú chorobu ich otca, ktorého bolo treba voziť na mnohé vyšetrenia či operácie. H. dovoleniek a spoločenských akcií trávil navrhovateľ s bratom a jeho rodinou. Chodievali spolu hrávať squash, tenis, volejbal, futbal. Navrhovateľov brat bol členom cyklistického klubu a tak s ním často chodieval na rôzne cyklotúry. Spomienky na brata a chvíle strávené s ním sú ešte stále silné a len pomyslenie na bicykel, dovolenku a iné aktivity mu spôsobuje silný žiaľ a utrpenie.

Navrhovateľovi 13/ v dôsledku nehody zomrela sestra. Boli traja súrodenci, pričom v roku 1976 im zomrela matka. Ich otec pracoval mimo bydliska a úlohu matky prevzala práve sestra, ktorá sa o nich starala. Oveľa užšia spolupatričnosť a citová naviazanosť sa medzi súrodencami prehĺbila v čase, keď si otec našiel priateľku so synom, ktorí sa nasťahovali k ním do domu. Otcova priateľka sa pre nich stala macochou, preferovala svojho syna, ich trestala a o to viac boli upätí na sestru. Aj po opustení rodičovského domu v nich zostala súrodenecká súdržnosť a vzájomné kontakty intenzívne udržiavali naďalej. Po založení si rodín využívali každú voľnú chvíľku byť spolu aj s ich deťmi, absolvovali veľa spoločných výletov, pomáhali si, podporovali sa. Jeho sestra mala blízky vzťah aj s navrhovateľovou rodinou a pravidelne dodržiavali rodinné oslavy, výročia, často sa navštevovali a dva týždne pred nehodou strávil navrhovateľ s manželkou víkend u sestry a oslavu jej narodenín spojili s fašiangovým karnevalom v obci D.. Sestra pomáhala navrhovateľovi aj finančne. Navrhovateľ si nedokáže zvyknúť na pocit, že sestra tu nie je, že s ňou nemôže telefonovať, navštevovať ju, tešiť sa na kultúrne alebo športové aktivity, ktoré organizovala, a ktoré veľakrát spolu absolvovali. Spoločne navštevovali hrady, zámky, chodili na túry.

Navrhovateľovi 14/ zomrel v dôsledku nehody brat a bratova manželka. S bratom mali blízky vzťah, prežili spolu celé detstvo. Navrhovateľ mu nezištne pomáhal so stavbou domu a spolu s rodinami oslavovali všetky výročia a stretávali sa na Vianoce. V čase, keď zosnulý brat spolu so starším bratom pracovali v D., tak sa stretávali takmer denne. Mali spoločné záľuby, a to autá a motorky a zúčastňovali sa aj na pretekoch. Navrhovateľ bol naposledy s bratom v pondelok pred osudnou sobotou, keď sa stretli v kúpeľoch v R.. Tam sa vždy pokojne porozprávali, uvoľnili a zabudli na každodenné starosti. Bol tam aj odporca 1/, ktorý volal navrhovateľa, aby šiel na lyžovačku, že sú ešte voľné miesta v autobuse. Navrhovateľ mal však s manželkou iný program. Doteraz sa nevie zmieriť s myšlienkou, že už tu nie sú a až psychológ mu pomohol zvládnuť situáciu, v ktorej sa ocitol po strate dvoch blízkych ľudí.

Navrhovateľovi 15/ zomrel v dôsledku nehody brat, s ktorým spolu vyrastali až do maturít v r. 1966. Vzájomne si pomáhali pri stavbách domov, od r. 1991 začali spoločne podnikať a neskôr spolu pracovali v inej firme až do roku 2006, keď obaja zostali na dôchodku. Smrť jeho brata je pre navrhovateľa veľká strata. Došlo k vážnemu zásahu do života navrhovateľa, s trvalými a nenapraviteľnými následkami, pretože stratil brata a dobrú švagrinú, čo spôsobil jediný okamih nezodpovedného človeka, ktorý si podľa navrhovateľa ani neuvedomuje, čo spôsobil.

Navrhovateľovi 16/ zomrela v dôsledku nehody manželka, s ktorou žil 16 rokov v spoločnej domácnosti. Po nehode zostal sám s dvomi maloletými deťmi, navrhovateľmi 17/ a 18/. Manželka navrhovateľa bola pre deti vzorom, poskytovala im každodennú starostlivosť, čím navrhovateľovi poskytovala nenahraditeľnú pomoc v každodenných činnostiach, a to zabezpečenie chodu domácnosti, učenie sa s deťmi, varenie, starostlivosť o účty a o zdravie detí a navrhovateľa. Navrhovateľ sa s manželkou a deťmi spoločne venovali dobrovoľnému hasičskému športu v obci N. O.. Všetky aktivity vykonávali vždy spoločne. Rovnako sa spoločne podieľali na chode domácnosti, pričom jeho manželka pracovala ako živnostníčka rovnako ako navrhovateľ. Navrhovateľ zostal sám ako živiteľ rodiny. V súčasnosti len veľmi ťažko vykonáva všetky povinnosti a úkony, ktoré v minulosti vykonávali obaja ako rodičia a manželia. Stratou manželky sa nemá komu zdôveriť, ani sa podeliť o starosti a radosti každodenného života, ako aj o úspechy oboch detí v škole, prípadne ich nezdary. Navrhovateľ sa musí sám vysporiadať s problémami v domácnosti a v zamestnaní a s týmito mu už nemá kto psychicky a finančne pomôcť.

Navrhovateľovi 17/ a navrhovateľke 18/ zomrela v dôsledku nehody ich matka. Obe deti sú školopovinné a na ich výchovu zostal sám navrhovateľ 16/. Obe deti boli účastníkmi nehody, kde im zomrela matka, a preto o to bolo ich utrpenie väčšie. Obaja sa museli podrobiť psychologickej terapii. Ich matka im poskytovala každodennú starostlivosť a nenahraditeľnú pomoc v každodenných činnostiach pri príprave do školy, stravovaní, ošatení, ako aj pri citových problémoch. Spoločne s rodičmi trávili svoj voľný čas pri všetkých spomínaných aktivitách, ktoré uviedol navrhovateľ 16/. Dodnes nie sú vyrovnaní so situáciou, v ktorej sa v dôsledku tejto tragédie ocitli.

Navrhovateľke 19/ zomrel v dôsledku nehody manžel, s ktorým žila v spoločnej domácnosti 21 rokov. Spolu mali maloletého syna, navrhovateľa 20/, a navrhovateľka aj so synom boli tiež účastníkmi nehody. Na spoločnej domácnosti sa finančne podieľala spolu s manželom, pričom navrhovateľka len zanedbateľnou čiastkou a jej manžel mal ako kapitán a lodivod osobných a nákladných lodí dosť vysoký príjem a bol živiteľom rodiny. Po tejto tragickej nehode zostala navrhovateľka sama ako živiteľka rodiny. Jej manžel bol pre syna vzorom, brával ho na plavby loďou, na poľovačky, ryby a rôzne športy. Pre navrhovateľku bol oporou pri riešení všetkých problémov. Chodievali spoločne na dovolenky k moru, do lesa a na rôzne iné podujatia. Navrhovateľka nedokáže svojmu synovi všetko vynahradiť ani fyzicky ani finančne. Z týchto dôvodov musela navštíviť lekára a doteraz sa lieči u psychiatra. Zo zranení sa taktiež doposiaľ lieči. Nedokáže si zvyknúť na pocity osamelosti, zvládať dennodenný stres pri výchove dieťaťa, starostlivosti o dom, okolie a domácnosť, nakoľko kvôli zraneniam to nezvláda tiež fyzicky. Nemá jej kto pomôcť, pretože jej rodina nebýva v mieste jej bydliska a jej otec a svokrovci už nežijú. Stratou manžela sa nemá s kým podeliť o pocity radosti, ale aj smútku, nemá sa o koho oprieť, jednoducho zostala sama so svojim synom a dodnes nie je vysporiadaná s tým, čo sa stalo.

Navrhovateľovi 20/ zomrel v dôsledku nehody otec, s ktorým žil v spoločnej domácnosti 11 rokov. Otec bol pre neho vzorom, poskytoval mu starostlivosť a nenahraditeľnú pomoc v rôznych činnostiach čo sa týka školy, športu atď. Spolu chodili na plavby loďou, čo navrhovateľa veľmi bavilo a veľmi mu to chýba. Chcel byť ako jeho otec. Takisto spolu chodili na rôzne výlety, výstavy, hríby, poľovačky, ryby, dovolenky,

lyžovačky a rôzne iné podujatia. Viedol ho k práci a zodpovednosti. Navrhovateľ viac nemôže so svojim otcom vykonávať tieto aktivity, ktoré mal tak rád a zvykol si na ne. Veľa vecí robili spoločne a navrhovateľ bol na otca naviazaný. Po nehode navštevuje psychiatra, máva stále sny z havárie, strach z cestovania vlakom aj autobusom.

Navrhovateľovi 21/ zomrela v dôsledku nehody manželka, s ktorou sa na lyžiarsky výlet vybrali spoločne a sám navrhovateľ bol pri nehode vážne zranený. Strata manželky, s ktorou spolu žili viac ako 40 rokov, je obrovským zásahom do jeho života a do ich rodinného života. Mali krásny rodinný život, ich dve dcéry už s nimi nebývali, mali tri vnúčatá. Deti ich často navštevovali a pravidelne boli s vnúčencami. Navrhovateľ im s manželkou venovali veľa času a brávali ich na prázdniny. Navrhovateľ tak zostal sám, s čím sa len veľmi ťažko vyrovnáva. Najhoršie stavy prežíva, keď zostane doma sám, plný úzkosti, smútku a neraz si kladie otázku, prečo nezostal aj on tam s ňou. Usmrtením manželky utrpel navrhovateľ citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalosti a šoku zo smrti milovanej osoby.

Navrhovateľovi 22/ zomrela v dôsledku nehody jeho manželka, s ktorou žil v spoločnej domácnosti od r. 1982. Mali spolu dve dcéry, navrhovateľky 25/ a 26/. Navrhovateľka 26/ študovala v čase nehody na Vysokej škole ekonomickej v R. a navrhovateľka 25/ sa pripravovala na štúdium v zahraničí. Manželka navrhovateľa bola živiteľkou rodiny, nakoľko navrhovateľ je invalid. Bola učiteľkou v materskej škole. V súčasnosti si navrhovateľ stále nedokáže zvyknúť na pocity osamelosti, zvládať stres, ktorý ho často prepadne pri pomyslení, že dom je prázdny a nikto ho v ňom nečaká, keďže dcéry tam už nebývajú. Navrhovateľ navštevoval s manželkou rôzne kultúrne podujatia, nákupy, výstavy, spolu rekreačne športovali a chodili na dovolenky. Ďalším veľmi nepríjemným pocitom, ktorý navrhovateľ neustále prežíva, je tá skutočnosť, že odporca 1/ bol manželom navrhovateľovej sestry, t. j. švagor, keď po tejto udalosti ich rodinné vzťahy ochladli.

Navrhovateľke 23/ zomrela v dôsledku nehody jej sestra, s ktorou žila v spoločnej domácnosti do roku 1974. V čase, keď si navrhovateľka založila rodinu a narodila sa jej dcéra, pomáhala jej so starostlivosťou o dieťa práve sestra, ktorá bola zamestnaná ako pôrodná asistentka. Stretávali sa u ich rodičov a navštevovali sa vo svojich rodinách. Občas si opatrovali deti. Spolu prekonali veľa ťažkých období, najmä keď ich otec a jeho sestra, ktorá s nimi žila v spoločnej domácnosti, ochoreli na nevyliečiteľnú chorobu, ktorej aj podľahli. Sestra navrhovateľke poskytovala nenahraditeľnú pomoc v každodenných činnostiach. Keď ich matka zostala po otcovej smrti sama, všetku svoju starostlivosť so sestrou a bratom venovali jej, avšak matka zomrela v roku 2007. Sestra bola jej veľkou oporou v čase, keď navrhovateľke operovali pľúca. V ťažkých chvíľach ju sestra psychicky podporovala, povzbudzovala a dodávala odvahu. Boli pre navrhovateľku oporou pri riešení akéhokoľvek problému. Táto tragédia sa odzrkadlila aj na zdravotnom stave navrhovateľky vysokým krvným tlakom, smútkom a beznádejou.

Navrhovateľovi 24/ zomrela v dôsledku nehody sestra. Navrhovateľ žil so sestrou v spoločnej domácnosti 18 rokov, kedy ukončila štúdium na Gymnáziu v R. nad R. a odišla študovať do Q.. Ako mladšiemu bratovi mu často poradila, ale aj ho pokarhala vždy s jej dobráckou radou. Ako aktívni športovci chodievali spolu aj s najstaršou sestrou na stanovania po okolí, zájazdy a výlety. Ich vzťah bol prakticky dosť blízky, nakoľko ich delil malý vekový rozdiel. Po osamostatnení a založení si vlastných rodín sa často stretávali či už v rodičovskom dome za života rodičov, kedy si vzájomne pomáhali pri upratovaní, opravách rodičovského domu a ošetrovaní rodičov v ich neskoršom veku. Taktiež sa navzájom často navštevovali. V súčasnosti si navrhovateľ stále nedokáže zvyknúť na pocit osamelosti, že jeho sestra už nie je medzi nimi, na jej množstvo plánov do budúcnosti, ako sa budú aktívne stretávať, keď už budú mať samostatné deti a budú mať viacej času na seba. V súčasnosti nemá navrhovateľ nikoho po smrti rodičov a sestry, komu by sa mohol zveriť so svojimi problémami. Jeho druhá sestra žije niekoľko kilometrov od navrhovateľa.

Navrhovateľke 25/ zomrela v dôsledku nehody matka, s ktorou navrhovateľka žila v spoločnej domácnosti až do skončenia strednej školy. Po skončení strednej školy navrhovateľka odišla ako au-pair do A.. Počas tohto pobytu jej matka finančne a hlavne po psychickej stránke pomáhala, aby zvládla tento pobyt v cudzine. V súčasnosti študuje navrhovateľka vo H.. Navrhovateľkin otec je plný invalidný dôchodca, ktorý jej nemohol
pomáhať, pretože sa musel postarať o chod domácnosti. Jediný člen rodiny, ktorý ju finančne a morálne podporoval, bola jej mama. Pre navrhovateľku bola najdôležitejším človekom a vzorom, každý deň sa o deti príkladne a s láskou starala, čím im poskytovala nenahraditeľnú pomoc pri riešení rôznych životných

situácií, školských, vzťahových a existenčných problémov. Pre navrhovateľku bola najväčšou oporou v čase, keď jej bolo najhoršie, bola pre ňu tou najlepšou kamarátkou a vzájomný kontakt udržovali v podstate denne cez Skype. Spolu s rodičmi trávili spoločné chvíle, navštevovali rôzne kultúrne a športové podujatia, nákupy a hlavne výlety. Navrhovateľka sa do konca života nevyrovná s tým, že svoju maminu už nikdy neuvidí, nikdy jej nepovie, čo ju trápi, neuvidí aká je navrhovateľka šťastná a nikdy jej nepovie ako ju veľmi ľúbi. Smrťou matky stratila navrhovateľka najlepšiu kamarátku a radkyňu a hlavne časť jej srdca odišlo s ňou. Navrhovateľka si dodnes nezvykla na pocit samoty a trpí častými depresiami, čo sa prejavuje výkyvmi jej nálad a hmotnosti.

Navrhovateľke 26/ zomrela v dôsledku nehody matka, s ktorou žila v spoločnej domácnosti do dňa jej smrti. V tom čase navrhovateľka študovala na vysokej škole v R.. Matka jej finančne veľmi pomáhala, platila jej náklady na štúdium a iné poplatky. Otec jej finančne pomôcť nemohol, poberal invalidný dôchodok a staral sa o domácnosť. Smrťou matky sa život navrhovateľke dosť sťažil, vytratil sa z jej života najlepší a najdôležitejší človek. Stratila životný vzor, morálnu a finančnú podporu a celkový zmysel života. Stratila človeka, s ktorým trávila každý deň vo svojom živote, s ktorým ako celá rodina poriadali rôzne výlety, túry, oslavy. Táto strata ju hrozne bolí a žiadny iný člen rodiny jej nedá to, čo môže dať len mama. Všetky úspechy, čo navrhovateľka dosiahne, sú zatienené tým, že ich nevidí a neteší sa jej matka spolu s ňou, že ju už nikdy nepohladí. Najhorším obdobím boli pre navrhovateľku Vianoce, keď jej smútok vyústil do žalúdočných kŕčov a bolesti brucha v dôsledku psychickej traumy. Musela byť hospitalizovaná v nemocnici v R..

Konaním odporcu 1/ došlo k zásahu do osobnostných práv tak, že bola narušená celistvosť rodiny a bolo zasiahnuté do súkromného a rodinného života navrhovateľov, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie v citovej oblasti je nenapraviteľné. V dôsledku tragickej smrti pri dopravnej nehode došlo k nesmierne závažnej ujme, spočívajúcej v strate milovaného dieťaťa, rodiča, manžela, súrodenca, čím sú navrhovatelia do budúcnosti ochudobnení o rodinný život, a to spočíva aj v citovej oblasti, keď smrťou blízkych stratili lásku a radosť s nimi prežívanú. Zároveň navrhovatelia utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalosti a šoku zo smrti milovanej osoby. Odporca 1/ svojim protiprávnym konaním, spočívajúcim v nerešpektovaní zákona o pozemných komunikáciách zasiahol do osobnostných práv navrhovateľov, a to do práva na súkromný a rodinný život. Týmto nečakaným, šokujúcim úmrtím navrhovateľových blízkych došlo k tak závažnému zásahu do práva na ochranu ich osobnosti, spočívajúceho v obmedzení ich súkromného a rodinného života, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia nie je postačujúca.

Odporca 1/ sa k návrhu písomne vyjadril prostredníctvom svojho právneho zástupcu a vo vyjadrení poukázal na rozhodnutia iných súdov a uviedol, že v inej veci bol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu postmortálnej ochrany nebohého v plnom rozsahu zamietnutý a priznaný bol nárok z titulu ochrany osobnosti pozostalých. V tejto veci bolo konaním odporcu 1/ zasiahnuté do práva na život zomrelých, v rámci ochrany osobnosti ktorých sa navrhovatelia 1/, 2/, 4/ - 8/, 11/, 16/ - 22/, 25/ a 26/ ako osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka domáhajú nemajetkovej ujmy v peniazoch. Právo na ochranu života, ako súčasť jednotného osobnostného práva, neoddeliteľne spojeného s osobnosťou fyzickej osoby, zaniklo jej smrťou. Napriek tomu, že išlo o zásah neoprávnený a protiprávny, jeho okamihom - smrťou zaniklo právo konkrétnej fyzickej osoby postihnutej zásahom, domáhať sa ochrany v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka, ktoré ako nemajetkové právo netvorí súčasť dedičstva a neprechádza na osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka. Na dedičov a ani na osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka nemohlo prejsť ani právo na nemajetkovú ujmu v peniazoch, ktoré pre svoju osobnú povahu bolo viazané výlučne na dotknutú fyzickú osobu a okamihom zásahu - smrťou zaniklo. Preto poskytnutím nemajetkovej ujmy v peniazoch niekomu inému by stratilo nielen svoju satisfakčnú funkciu, ktorým má byť zmiernenie nemajetkovej ujmy zomrelej osoby, ale vzhľadom na totožnosť zásahu s následkom, by nadobudlo výlučne majetkový charakter. Protiprávny zásah do osobnostných práv navrhovateľov 3/, 9, 10/, 12/ - 15/, 23/ a 24/ bol vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Napriek tomu si navrhovatelia uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči odporcovi 1/ ako vodičovi dopravného prostriedku, ktorého subjektívnu zodpovednosť za porušenie právnej povinnosti vyvodzujú z rozsudku Okresného súdu R., ktorým mala byť potvrdená otázka viny odporcu 1/. V protiklade s touto právnou argumentáciou navrhovatelia uvádzajú, že objektívna zodpovednosť odporcu 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla bola poistená u odporcu 2/. Z uvedeného nie je zrejmé, z ktorého zákonného ustanovenia navrhovatelia odvodzujú hmotnú pasívnu legitimáciu odporcu 1/. V návrhu na začatie konania je odporca 1/ označený ako fyzická osoba a pri

preukazovaní zavinenia za dopravnú nehodu a teda zavinenia protiprávneho zásahu do osobnostných práv navrhovatelia vychádzajú z trestného rozsudku, podľa ktorého odporca 1/ porušil právnu povinnosť, čím spôsobil dopravnú nehodu. Nie je však pravdou, že odporca poistil svoju objektívnu zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pretože zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu uzavrel prevádzkovateľ motorového vozidla, nie vodič, ktorým je podnikateľský subjekt C. G. G., IČO: 11742372, s miestom podnikania R. U. R., F. cesta XX. Pasívna vecná legitimácia odporcu 2/, ktorý je poistiteľom vozidla, a jeho povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch spoločne a nerozdielne s odporcom 1/, vyplýva zo zákona č. 381/2011 Z. z., prihliadajúc na účel zákona a zmysel poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. Súčasťou náhrady škody spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy, ale aj nemajetkové ujmy. Pokiaľ ide o skutkové okolnosti, ktorými navrhovatelia odôvodňujú uplatňovaný nárok, namietal odporca 1/ vykonanie listinných dôkazov označených navrhovateľmi ako žiadosť o poskytnutie súčinnosti, spolusúčinnosť, žiadosť o nemajetkovú ujmu a pod., založených v spise, nakoľko podstatná väčšina z nich nie je samotnými navrhovateľmi ani podpísaná a už z obsahu žiadostí je zrejmé, že ich písala jedna alebo viacero totožných osôb. Z uvedených dôvodov nemožno predmetné žiadosti, resp. listy považovať za dôveryhodné písomné vyjadrenie navrhovateľov osvedčujúce skutkové okolnosti relevantné pre posúdenie vzniku a rozsahu nemajetkovej ujmy. Odporca 1/ rozporoval aj sumu uplatňovanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za neprimeranú a do pozornosti dal predtým uplatnené nároky, ktoré navrhovatelia vzali späť. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd musí prihliadnuť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, aby bola zabezpečená požiadavka nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Súd by mal prihliadať na to, že v tomto prípade ide o nedbanlivostný trestný čin, kde nebolo v úmysle odporcu 1/ konať týmto spôsobom a aj na okolnosti dopravnej nehody. Odporca 1/ osobne poznal osoby, ktoré pri dopravnej nehode zomreli, v minulosti s nimi chodieval na lyžiarske zájazdy, cestujúci boli jeho blízkymi priateľmi. Viacerí svedkovia v trestnom konaní uviedli, že bezprostredne po dopravnej nehode odporca plakal a kričal, že si zabil najlepších kamarátov. Po nehode pomáhal vyťahovať cestujúcich z autobusu. Svedkyňa Marta R. uviedla, že videla odporcu 1/, ktorý sa pýtal ľudí ako sa majú a či im netreba pomôcť. Samotná udalosť, jej následky a predovšetkým strata blízkych osôb je pre odporcu 1/ najväčším trestom. Po udalosti bol odporca 1/ umiestnený na psychiatrii v F.. Dopravná nehoda zo dňa XX.XX.XXXX je jednorazovým zlyhaním odporcu 1/. S prihliadnutím na súdnu prax je náhrada nemajetkovej ujmy uplatňovaná navrhovateľmi v tomto konaní neprimeraná a odporca 1/ žiadal návrh zamietnuť a priznať mu náhradu iných trov konania a trov právneho zastúpenia.

Samotný odporca 1/ adresoval súdu list, ktorým ospravedlnil neúčasť na pojednávaniach a k veci v ňom ďalej uviedol, že po ľudskej stránke je to pre neho veľmi ťažké. Je to horšie o to viac, že zahynuli ľudia, ktorých dobre poznal, s ktorými strávil veľa pekných chvíľ na spoločných dovolenkách, lyžovačkách a iných rôznych podujatiach. Je mu to veľmi ľúto, stále na to myslí a nikdy sa s tým nezmieri. Zahynuli priatelia, s ktorými si pomáhali. Nedá sa na to zabudnúť. Ľutuje všetkých pozostalých a chápe, aké je to teraz pre nich ťažké. Rovnako aj on má z toho neustále psychickú traumu, keď na to myslí.

Odporca 2/ sa k návrhu písomne vyjadril a vo vyjadrení uviedol, že nie je daná jeho pasívna legitimácia v tomto spore. Odporca 2/ nepopieral a nepovažoval za sporné, že je poisťovateľom z titulu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorým bola dopravná nehoda spôsobená. Predmetom konania je výlučne ochrana osobnosti a odporca 2/ sa nestotožňuje s názorom, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka je krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Uplatnený nárok nespadá do rozsahu poistenia vymedzeného úpravou poistenia zákonom č. 381/2001 Z. z. Rozsudok, na ktorý navrhovatelia v tejto súvislosti poukázali, považuje odporca 2/ za ojedinelý a nesprávny. Jeho nesprávnosť vidí najmä v nedôslednom rozlišovaní resp. nesprávnom prelínaní nárokov z titulu zodpovednosti za škodu a nárokov z titulu neoprávneného zásahu do práv na ochranu osobnosti človeka. Odporca 2/ poukázal na rozličnosť náhrady škody a náhrady nemajetkovej ujmy z pojmového, obsahového, účelového a charakterového hľadiska v nadväznosti na právnu teóriu, ale aj judikatúru súdov. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniknutý z dôvodu neoprávneného zásahu do tzv. osobnostných práv nie je možné subsumovať po pojem „škoda na zdraví“ uvedený v § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. Toto subsumovanie sa nedá zdôvodniť ani eurokomformným výkladom uvedeného ustanovenia, nakoľko tzv. motorové smernice, ktoré sa týkajú poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla hovoria o „poistení zodpovednosti za škodu“, o „náhrade škody“ a o „odškodnení poškodených osôb“. Pokiaľ

sa nemajetková ujma priznáva za neoprávnený zásah do súkromia alebo rodinného života príbuzných zosnulého, nevidí odporca 2/ ani obsahovú totožnosť pojmu „zdravie“ a pojmov „rodinný život“, či „súkromie“. Do zákona 381/2001 Z. z. boli transponované aj smernice Európskeho parlamentu a Rady. Smernice sú záväzné pre členské štáty, ale nie priamo záväzné pre osoby daného štátu. Ak by obsahom smerníc malo byť to, že povinné zmluvné poistenie pokrýva aj nároky z neoprávnených zásahov do osobnosti človeka, potom by bolo možné vyjadriť to legislatívne jednoznačne v zákone. S poukazom na judikatúru slovenských a českých súdov odporca 2/ ďalej uviedol, že v tomto konaní o náhradu nemajetkovej ujmy nie je odporca 2/ ako komerčná poisťovňa nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, keďže žiadnym spôsobom nezasiahla do osobnostných práv navrhovateľov. Rovnako ako odporca 1/ aj odporca 2/ namietal nárok navrhovateľov 1/, 2/, 4/ - 8/, 11/, 16/ - 22/, 25/ a 26/, ktorí sa domáhali náhrady nemajetkovej ujmy titulom ochrany osobnosti zomrelého. Na tieto osoby podľa odporcu 2/ neprešlo právo na peňažnú satisfakciu, keďže toto právo bolo viazané len na postihnutú osobu, na ktorú bolo obmedzené aj plnenie z titulu peňažnej satisfakcie a smrťou tejto osoby toto právo zaniklo. Odporca 2/ žiadal návrh voči nemu zamietnuť.

Súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 5C/63/2011 - 556 zo dňa 15.07.2013, ktorým čiastočne návrhu navrhovateľov vyhovel. Voči rozsudku podali odvolanie navrhovatelia 1/, 2/, 6/, 11/, 14/, 15/, 22/, 25/ a odporca 2/. Odvolací, Krajský súd v Trenčíne uznesením č. k. 6Co/741/2013 - 640 zo dňa 24.11.2014 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Odvolací súd nariadil doplniť dokazovanie a vyslovil právny názor, ktorým je súd prvého stupňa viazaný.

Súd na pojednávaniach vypočul zástupcov účastníkov a vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov s výnimkou navrhovateľky 18/ a odporcu1/, výsluchom svedkov C.. G. L., A. H., H. R. a G. G., fotografiami a oboznámením listinných dôkazov, a to najmä obžaloby Krajskej prokuratúry Banská Bystrica Kv 11/2009-65, poistnej zmluvy, spisu Okresného súdu Brezno spis. zn. 4T/127/2010, spisu Okresného súdu Bratislava I spis. zn. 9C/215/2009, lekárskych správ, posudkov, písomných podaní účastníkov, najmä podaní navrhovateľov, ktorými zdôvodňovali svoje nároky a podaní, v ktorých sa vyjadrovali ohľadne plnení, ktoré im v súvislosti s dopravnou nehodou poskytli tretie subjekty, správy Mesta R. nad R. o použití finančných prostriedkov „Pomoc obetiam nehody v D.“, Štatútu účtu s názvom „Pomoc obetiam nehody v D.“, zmlúv o postúpení preddavku darovaných finančných prostriedkov, dokladov o poskytnutých poistných plneniach a článkov z tlače.

Navrhovateľka 1/ na pojednávaní uviedla, že pri nehode jej zomreli obaja rodičia, C. L., nar. XX.XX.XXXX, a G. L., nar. XX.XX.XXXX. Spolu so sestrou, navrhovateľkou 2/, boli na rodičov naviazané. Po ich smrti zostali samé a prišla k nim bývať babka, navrhovateľka 3/, ktorá im pomáha. Chalupa po rodičoch bola zaťažená hypotékou, navrhovateľka začala stavať dom, tiež je zadlžená a aj z tohto dôvodu podala návrh. Sestra študuje, v podstate sa navrhovateľka o ňu stará, prevzala po mamine firmu, aby sa im trošku viac darilo. Je to ťažké bez rodičov, veľmi im pomáhali, dala by aj poslednú korunu, aby tu boli. So situáciou sa navrhovateľka vyrovnáva ťažko, zo začiatku to bolo veľmi ťažké. Sestra sa do seba uzatvorila, nevedeli si nájsť k sebe cestu, v podstate ani nežila, bola ako robot, chodila do roboty, no mysľou bola stále s nimi a čakala, že prídu. Teraz s odstupom času je to už trošku lepšie.

Navrhovateľka 2/ na pojednávaní uviedla, že pri nehode stratila oboch rodičov a je to veľká rana do života. Zostali v chalupe tri baby, navrhovateľka študuje, sestra pracuje a babka je na dôchodku. Je to pre nich veľmi ťažké takto žiť bez nich. Mali k nim výnimočný vzťah a boli skvelí ľudia. Každému sa snažili pomôcť a takto dopadli. Boli priateľskí, s každým dobre vychádzali, je to ťažké tak po finančnej stránke, ale hlavne po tej citovej. Rozdiel v sumách, ktoré si navrhovateľka uplatňovala z titulu nemajetkovej ujmy v iných konaniach a v tomto konaní vysvetliť nevedela, dospeli k nim vzájomným dohadovaním spoločne s ostatnými. Rodičia navrhovateľky poznali odporcu 1/, mali s ním bezproblémový vzťah, brali ho ako priateľa, verili mu.

Navrhovateľka 3/ na pojednávaní uviedla, že pri nehode jej zomrela dcéra C. a dodnes sa s tým nemôže vyrovnať. Bývali denne spolu, bývali na jednej ulici, každý deň s ňou musela byť. Teraz je už stará, nevládna, chorá, no koľko môže, toľko vnučkám pomôže a odkedy sa to stalo, tak s nimi býva. Od dcéry a od zaťa mala veľkú oporu. Zdravotne na tom nie je dobre a čo môže finančne pomôcť z dôchodku. Pomoc potrebovala mladšia G., keď ešte študuje. Navrhovateľka sa s tým nikdy nevyrovná, bola to dcéra, starala sa, navrhovateľka sa nemá na koho obracať a aj sama by potrebovala opateru, no sama musí pomôcť koľko vládze.

Navrhovateľka 4/ na pojednávaní uviedla, že pri nehode prišla o oboch rodičov N. L., nar. XX.XX.XXXX, a G. L., nar. XX.XX.XXXX. Dovtedy žila spolu s manželom v Z., no hneď po nehode sa vrátili na E., opustili svoj život a vrátili sa na E., kde ich čakali len samé prekážky. Obaja prišli o zamestnanie, v tom čase bola tehotná a čakala prvé dieťa, mala zlý zdravotný stav a najchúlostivejšiu dobu svojho tehotenstva strávila v nemocnici. Manžel je cudzinec a hneď po príchode na E. sa nevedel zaradiť do spoločnosti. Navrhovateľka mala zdravotné problémy a musela vybavovať pohreb rodičov. Rodičia vlastnili firmu, no po ich smrti otcov spoločník a spolumajiteľ firmy sa postavil proti nej a musela sa zúčastňovať súdnych pojednávaní a súdnych sporov, ktoré súviseli s tým, že ju nechcel pustiť do riadenia firmy aj napriek tomu, že už bolo po dedičskom konaní a bola 50 % spoluvlastníčkou firmy. Po dvoch rokoch opäť otehotnela a druhýkrát mala tú istú diagnózu, ktorá je zriedkavá. Rodičia zomreli v čase, keď ich potrebovala, keď sa tešili na dieťa a oni na vnúča. Navrhovateľka je ich jediným dieťaťom a po ich smrti zostala sama s dvomi babkami, z ktorých jedna sa lieči na depresie a pomáha im iba otcova mama. Je to kruté a stratu rodičov jej nič nevynahradí. Pomáhali navrhovateľke finančne a aj duchovne. Študovala v Z. na VŠ, no toto štúdium musela prerušiť, vrátiť sa na E.. V súčasnosti žije na E., štúdium má možnosť ešte dokončiť, no musela tu zostať, pretože veci, ktoré bolo treba riešiť, si vyžadovali jej prítomnosť a aj kvôli nepriaznivému zdravotnému stavu v tehotenstve nemohla cestovať. Keby jej lekár nedal o tom potvrdenie, bola by v Z. prišla aj o zelenú kartu, ktorá jej umožňuje tam pracovať na dobu neurčitú.

Navrhovateľ 5/ na pojednávaní uviedol, že mu zomrela mamina F. Q., nar. XX.XX.XXXX. Ona bola pre neho všetko, vychovala ich a bez nej ostal život trpký. Navrhovateľ je mladý, mal by sa vyvíjať a ísť ďalej, no odkedy sa to stalo, je na jednom mieste. Najlepšie je, keď je v R. R., kde študuje, kde ho nikto nepozná a netrápi ľútostivými pohľadmi. Život už nebude taký, aký by bol s ňou.

Navrhovateľka 6/ na pojednávaní uviedla, že pri nehode jej zomrela mamina K. E., nar. XX.XX.XXXX, a otec C. E., nar. XX.XX.XXXX. V tom čase žila v L., v F.. V piatok pred nehodou sa rozprávala s rodičmi cez Skype. Mamina sa balila s tým, že idú na výlet, no necítila sa vo svojej koži, načo jej navrhovateľka ešte povedala, že veď sa nebalí na koniec sveta. Denne s rodičmi telefonovala najmä cez Skype, mali spolu blízky a intenzívny vzťah. Otec bol u nich cez Vianoce a aj celú zimu spolu 2,5 mesiaca a v čase nehody bol asi 3 týždne doma. Mama mala k ním dôjsť na 2 mesiace v marci. Boli to prvé Vianoce, keď oni dvaja boli rozdelení kvôli navrhovateľke. Netušila, že to budú posledné Vianoce. Mamina ich trávila na E. spolu s bratom navrhovateľky. Ďalšie Vianoce mali tráviť spolu na E.. Dvakrát ročne chodili rodičia k ním a dvakrát ročne chodila navrhovateľka s rodinou k rodičom. Boli aktívni starí rodičia a starali sa nielen o deti, ale aj o svojich vnukov. Vo veku 30 rokov im navrhovateľka porodila prvého vnuka. Jej rodičia milovali jej deti a aj bratove a boli skvelí starí rodičia. Týmto utrpeli všetci a chýbajú im. Pomáhali im nielen finančne ale aj radou a boli ochotní kedykoľvek sadnúť do lietadla a prísť. Po ich smrti sa navrhovateľka nervovo zrútila a manžel zabezpečil odchod celej rodiny na E.. Po istom čase sa však museli vrátiť do L., a to aj preto, že mala školopovinné deti vo veku 5 a 7 rokov, pričom povinná školská dochádzka je v L. od 4 rokov. Začala navštevovať psychiatra, chodila k nemu na sedenia, trpela nespavosťou, depresiami a stratou koncentrácie, čo nie je vhodné pre účtovníčku v medzinárodnej firme. Prišla o prácu a doktor jej povedal, že by bolo vhodné vrátiť sa na E.. Vrátili sa na E. a pobyt na E. jej z časti pomohol. Bolo to však ťažké, ovplyvnilo to ich životy a keby mohla, dá tie peniaze každému, aby ich tu mala. Poškodený je ten, kto utrpí zranenia a potom už poškodený nie je, už je len nulová hodnota, s čím má veľký morálny problém sa zmieriť. Jej deti mali veľké psychické problémy a nedá sa povedať, žeby sa s ich smrťou ako rodina zmierili. Keď sú rodičia aktívni ako boli jej, tak vzťah je intenzívny a po nich zostala len veľká prázdnota. Navrhovateľka potvrdila, že jej otec mal dobré vzťahy aj so svojimi bratmi. K výpovedi svedkyne G. G. navrhovateľka uviedla, že nejde o to, kto, čo, kedy povedal, a to, čo uviedla p. G., tak niektoré veci sa stali, niektoré nie. Dcéra E. E. je dosť nábožensky založená a svedkyňa by nemala hovoriť to, čo ona povedala. Ona najlepšie vie, čo povedala. Ďalej uviedla, že v nich nie je nenávisť. Dokázala 24 hodín po nehode zavolať odporcovi 1/ a jeho manželke a ona jej povedala, že ju bude kontaktovať. Navrhovateľka chcela z jeho úst počuť, čo sa stalo, no dodnes jej to nepovedal. Nikdy nepočula, žeby sa jej strýko - navrhovateľ 14/ škaredo pred ňou vyjadril o jej mame alebo otcovi. Otec často chodieval k bratovi N., a to zrejme aj preto, že tento býva v rodičovskom dome.

Navrhovateľka 7/ na pojednávaní uviedla, že pri nehode jej zomrela mamina F. Q., nar. XX.XX.XXXX. Navrhovateľ 5/ je jej brat. Je to veľmi ťažké a mamina im vytvárala doslova rozprávkový život. Je to síce už dávno, no doma sa o tom nerozprávali, lebo je to ťažké. Život sa zastavil a ona sa odvtedy nepohla. Nie je minúty, aby na ňu nemyslela. Bola to žena s veľkým srdcom, ktorá sa vedela rozdať.

Navrhovateľka sa s tým ešte nezmierila. S bratom študujú, potrebujú podporu a bez nej ju nemajú. Sú mladí, mali by si užívať život, no odvtedy sa len trápia.

Navrhovateľ 8/ na pojednávaní uviedol, že pri nehode prišiel o manželku F. Q., nar. XX.XX.XXXX. O nehode sa dozvedel z televízie, zobral deti a šli na miesto nehody. Tam sa dozvedeli, že zomrela. Deti mali pár týždňov pred maturitami. Žili ako usporiadaná rodina, mali spoločné záujmy, spoločné športy a týmto sa to všetko narušilo. Manželka bola vodcom domácnosti a starala sa o deti viac ako navrhovateľ. Niekedy si ani neuvedomujú, že už tu nie je. Je to kruté.

Navrhovateľka 9/ na pojednávaní uviedla, že pri nehode jej zomreli dcéra N. L., nar. XX.XX.XXXX, a jej manžel G. L., nar. XX.XX.XXXX. Dcéra ju týždeň pred nehodou doniesla z nemocnice, lebo mala porážku. Po nehode jej telefonovala z Z. vnučka G. a povedala, že už nemá rodičov. Navrhovateľka odpadla a dostala nanovo porážku. Prišiel doktor, dal jej injekciu, odviezli ju do nemocnice a tam bola 3 týždne. Nemohla nič robiť, zostala chorá na nohy a nevládze ani chodiť. Dcéra sa starala, pomáhala jej, nosila jej nákupy, oprala jej, vozila ju aj do F. do nemocnice. Bola jej pravá ruka a navrhovateľka sa nemôže z toho dostať, vo dne v noci plače. Čo sa mala o ňu postarať, tak odišla tá najlepšia, to sa nedá zabudnúť.

Navrhovateľka 10/ na pojednávaní uviedla, že pri nehode jej zomrel syn G. L., nar. XX.XX.XXXX, otec navrhovateľky 4/. Bol jej drahým synom, dieťa, všetkým a po manželovej smrti morálnou a hmotnou podporou. Nikdy si nemyslela, že pochová svojho syna. Ťažko sa jej žije, je chorá na srdce a čaká ju operácia chrbtice, no napriek tomu sa snaží pomáhať vnučke s pravnúčatami. Keď vidí synových spolužiakov a vrstovníkov, je jej veľmi ťažko. Je to 3,5 roka a veľmi ťažko sa s tým žije.

Navrhovateľ 11/ na pojednávaní uviedol, že pri nehode stratil oboch rodičov, otca C. E., nar. XX.XX.XXXX, a matku K. E., nar. XX.XX.XXXX. Navrhovateľka 6/ je jeho sestra a v celom rozsahu sa stotožňuje s jej výpoveďou, pokiaľ ide o vzťah rodičov k ním s tým rozdielom, že navrhovateľ s rodinou sa s nimi stretával dennodenne, pretože žili v jenom meste, trávili spolu voľný čas. S maminou spolupracoval, spolu podnikali a po jej odchode je to okresané. Trávili spolu množstvo dovoleniek, veľa príjemných chvíľ a stratili v nich pomoc finančnú, psychickú, ale aj fyzickú. Otec navrhovateľovi chodieval pomáhať na chalupu. Prvý rok bol veľmi ťažký a pri strate oboch rodičov sa vám zrúti polka sveta. Navrhovateľ má dve deti a bolo ťažké vysvetliť im, prečo nemôžu ísť prenocovať k starkej a starkému. Aj keď sa to snažili pochopiť, napriek tomu plakali. Čas všetko lieči, teraz je to už ľahšie a spomínajú na nich s radosťou. Je zaujímavé, ako sa v súvislosti s nimi vryjú do pamäte 3-ročného dievčatka také veci, ktoré dodnes spomína. Rodičia navrhovateľa vychádzali perfektne aj s jeho manželkou, ktorá bola počas materskej dovolenky deň čo deň u nich. Všetko to padlo zo dňa na deň. K výpovedi svedkyne G. G. navrhovateľ uviedol, že nevie o tom, žeby sa strýko - navrhovateľ 14/ vyjadroval o jeho matke ako uvádzala svedkyňa. Je pravdou, že s otcom sa stretával častejšie, keďže otec pracoval v D. a strýko tam býva, no rovnako dobrý vzťah mal aj s mamou navrhovateľa.

Navrhovateľ 12/ na pojednávaní uviedol, že je bratom zomrelého Ing. G. L. a švagrom N. L.. Pár vetami sa nedá vysvetliť všetko, čo človek prežil. Nielenže mu pri nehode neprežili najbližší, ale aj priatelia, s ktorými chodili spolu na túry a žili spoločenským životom. Keď sa ráno zobudí a je jesenné alebo zimné slnečné počasie, tak prvé čo ho napadne, že „ježišmária, čo sa stane“, pretože sa to stalo v sobotu, kedy bolo taktiež také počasie. V tú sobotu mu to zavolala doktorka R. a povedala, že všetci sú mŕtvi. Najskôr nevedel, čo sa deje, a potom sa to potvrdilo. Čo sa stalo, musel oznámiť G. do Z., mame a ďalším blízkym ľudom. S bratom boli vo veľmi blízkom vzťahu, čo sa iní až čudovali. Boli priatelia a ich manželky, čo by švagriné, boli tiež dobré priateľky. Trávili spolu veľa času, dovolenky, boli si oporou v súkromnom aj v podnikateľskom živote, keď sa jednému nedarilo a druhému sa darilo, vedeli sa morálne potiahnuť a podporiť. Ich deti boli tiež vo veľmi priateľskom vzťahu a syn, keď promoval za doktora práv, tak navrhovateľovi povedal, že ten, kto by sa z toho najviac tešil, tu dnes nie je. Nedá sa to všetko povedať a s manželkou sa im zmenil život. Iní hovoria, že sa uzavreli, no už ich nebaví chodiť na spoločenské akcie. S dobrým odstupom času boli v jednom podniku na oslave u známych a predtým tam oslavoval aj brat. Bola tam tá istá kapela a aj stoly boli rovnako ako na bratovej oslave. Navrhovateľ čakal, že od niekade vyskočí. Nemohli tam zostať, ospravedlnili sa a odišli. Možno je to len fráza, ale človek chýba až keď nie je.

Navrhovateľ 13/ na pojednávaní uviedol, že pri nehode prišiel o sestru F. Q.. Ich súrodenecká súdržnosť bola silná a siahala až do detstva, keď im ako maloletým zomrela matka. Otec dochádzal XX km do zamestnania a vtedy sa navrhovateľova staršia sestra ako 11-ročná zhostila úlohy matky. Súdržnosť sa medzi nimi upevnila, keď si otec našiel družku, ktorá bola pre nich doslova macochou a za každú maličkosť na nich kričala a bila ich. Sestra ho často navštevovala, telefonovala, bola aktívna, organizovala mnoho vecí, pomáhala a aj manželka s dcérou ju mali rady. Je to osoba, ktorá im chýba.

Navrhovateľ 14/ na pojednávaní uviedol, že pri nehode prišiel o život jeho brat C. a švagriná K.. S bratom C. a s bratom E. žili v bratskej láske. Navrhovateľ žil v rodičovskom dome a C. dva - tri krát týždenne došiel k nim pozrieť ako žijú a keď navrhovateľ nebol doma, tak sa porozprával s manželkou, deťmi, dal si nejaké ovocie v záhrade a šiel do práce. Vzťah medzi nimi bol nadštandardný. Bratia stavali domy, pomáhali si, schádzali sa na týchto brigádach a zažili tam kopec srandy. Schádzali sa pri príležitosti narodením, menín a navrhovateľ nikdy nezabudne na oslavu jeho narodenín, ktorá bola zhruba rok pred nehodou. C. bol hudobník, mal starú harmoniku a jeho deti K. a N. mu kúpili novú, ktorú mu tam odovzdali a hneď na nej hral. Bolo to veľmi dojemné a tie emócie sa nedajú slovami opísať. Pomáhali si aj finančne a aj dobrým slovom. Najstarší brat E. ich vzhľadom na životné skúsenosti vedel usmerniť a keď to aj s C. rozdebatovali, bolo im to prínosom. Žiadna finančná čiastka im ich nevráti. Ľudia utrpeli ťažké zranenia. Navrhovateľ bol na mieste nehody s manželkou a aj s bratom E.. Zranení dostali finančné čiastky a im blízkych nikto nevráti a smrť je maximálna strata a v tejto republike sa nikto nezamyslí a neohodnotí túto stratu. Brat k nim chodieval na Octavii a doteraz, keď pred domom zastane nejaké auto, navrhovateľ vykukne a zistí, že to nie je on. Chodili na spoločné dovolenky, na ktorých zažili kopec radosti. Na embéčke boli spolu v F.. Cesta to bola nekonečná, no zažili veľa srandy a ubiehala im. Navrhovateľ to ťažko znáša, je chorý, mal infarkt, je na liekoch a koľkokrát sa v noci zobudí a myslí, aké to bolo pekné a je to všetko preč. Neprial by to ani najväčšiemu nepriateľovi. Bola to jedna z najväčších tragédii na E. a veľmi ťažko sa s tým vyrovnajú. Dalo by sa rozprávať veľa, no ani to a ani žiadne peniaze na svete ich nevrátia. Navrhovateľ asi pred 15 rokmi prestal komunikovať s odporcom 1/ a ukončil s ním priateľsky vzťah, lebo odporca 1/ ho oklamal pri jednej akcii. Nebolo to však preto, že by mu odporca 1/ odmietol poskytnúť ďalšiu pôžičku, ale preto, lebo odporca 1/ navrhovateľa oklamal, keď mu vyfúkol kúpu kamiónu od p. L.. Tvrdenia svedkyne G. G., že navrhovateľ očierňoval svoju švagrinú, sa nezakladajú na pravde, je to lož a je to nedôstojné takto hovoriť o zosnulom.

Navrhovateľ 15/ na pojednávaní uviedol, že pri dopravnej nehode prišiel o brata C., nar. XX.XX.XXXX, a švagrinú K., nar. XX.XX.XXXX. C. bol od neho mladší o 15 mesiacov, pochádzali z chudobnej rodiny, mama bola robotníčka vo fabrike a otec dôstojník v armáde. Žili skromne a rodičia im vštepovali, aby sa mali radi a oni tento ich odkaz rešpektovali, mali sa a majú dobré vzťahy, tieto majú aj ich deti a dúfa, že ich budú mať aj ich deti. Keď mal navrhovateľ 10 rokov a Jožko 8, rodičia začali stavať dom. Sťahovali sa doňho, keď mal navrhovateľ 18 rokov. Postavili ho rodičia spolu s ním a bratom C.. Chodili do školy a zo školy pomáhať na pozemok a na stavbu a večer, keď všetko porobili a otec ich pustil, šli si zahrať futbal alebo volejbal. Futbal hrávali spolu s bratom. Navrhovateľ vyštudoval strednú priemyslovku, C. gymnázium. Navrhovateľ šiel pracovať a brat C. šiel študovať, pretože rodičia nemali na to, aby mohli obaja študovať naraz. Vysokú školu si spravil potom diaľkovo. C. pracoval v poľnohospodárstve, navrhovateľ v obuvníckom priemysle. V roku 1991 obaja prišli o prácu, dali sa dokopy a založili si obuvnícku firmu. Darilo sa im, no žiaľ XX.XX.XXXX padol v A. rubeľ a vtedy prišli skoro o 300 miliónov korún. Dali firmu do bankrotu, no aj počas konkurzu vo firme spolu pracovali a následne spolu pracovali aj v nástupníckej firme, ktorú postavili na nohy. V roku 2006 obaja prestali pracovať, navrhovateľ šiel do predčasného dôchodku a C. do invalidného. Spolu sa stretávali a naposledy navrhovateľ s C. hovoril 4 dni pred jeho smrťou, keď on a aj brat N. boli u navrhovateľa v V. pri príležitosti C. narodenín. K. pre pracovné povinnosti vtedy prísť nemohla.

Navrhovateľ 16/ na pojednávaní uviedol, že pri nehode stratil manželku G., nar. XX.XX.XXXX. Vychovali spolu 2 deti, chodili spolu na akcie, na dovolenky, a až po jej smrti si uvedomil, čo všetko stratil. Odvtedy sa musí rozhodovať sám. Dovtedy rozhodovali spoločne. Bola veselá, každému poradila, pomohla, mali usporiadaný život a bolo u nich veselo. Deti ju mali radi a lipli na nej. Teraz je navrhovateľ na všetko sám, nahrádza im mamu, no nedokáže im ju nahradiť. Materinská láska im chýba. Keď mal syn G. 15 rokov, tak spoločne s ňou prebrali kam ho dať do školy. V prípade dcéry bol teraz na to sám. Nedokáže im poradiť toľko, koľko mama, či už v ženských veciach, v rodinných veciach, ohľadne domácnosti. Človek sa môže snažiť koľko chce, ale stále to nenahradí mamu.

Navrhovateľ 17/ na pojednávaní uviedol, že pri nehode mu zomrela mama G. U., nar. XX.XX.XXXX. Po jej smrti zostal na všetko sám s tatkom. Mama mu vo všetkom pomáhala, aj ohľadne školy. Tatko býval od rána do večera v robote. Po jej smrti musel zo dňa na deň dospieť, keď sa chcel aspoň z polovice postarať o sestru. Mama mu vo všetkom chýba a aj keď sa tatko snaží, nie je to to, akoby tu bola ona.

Navrhovateľka 19/ na pojednávaní uviedla, že prišla o manžela C., nar. XX.XX.XXXX. V autobuse boli všetci traja, teda ona, manžel a syn H.. Navrhovateľku ako zranenú odviezla helikoptéra, a keď sa prebrala v nemocnici z umelého spánku a videla tam stáť syna H., povedala si, že musí zabojovať a žiť pre neho. Mesiac bola hospitalizovaná a potom doma sa o ňu starali mama a sestra. Bola PN asi 13 mesiacov a prvý rok jej veľmi pomáhala mama, a to aj finančne. Je na čiastočnom invalidnom dôchodku v dôsledku zranení, navštevuje psychiatra, neurochirurgickú ambulanciu, chodí na infúzie. Syn taktiež navštevuje psychiatra a lieči sa na zvýšený tlak. Stratili živiteľa rodiny a teraz si musí dávať zvlášť pozor, kde minie peniaze, aby syn mal na štúdium, ak by sa jej niečo stalo. Syn tento stav zle znáša, navrhovateľka žije len pre neho a keby nebol on, tak... Pomáhajú jej kamaráti. Manžel bol pre nich všetkým, no bohužiaľ stalo sa to, čo sa stalo.

Navrhovateľ 20/ na pojednávaní uviedol, že pri nehode mu zomrel otec C. H., nar. XX.XX.XXXX. Navrhovateľ mal 11 rokov, otec bol námorník, chodili spolu na loď a na dovolenky. Chýba mu a všade ho vidí. Chcel byť na lodi, no teraz ho už nemá kto zaučiť. Mama je na čiastočnom invalidnom dôchodku a pokiaľ si chce navrhovateľ niečo drahšie kúpiť, musí si privyrobiť. Cez leto chodieval na brigádu pomáhať jednému ujovi. Keď treba urobiť nejaké ťažšie veci okolo domu, musia im pomáhať kamaráti. Bývajú blízko železnice a keď zatrúbi vlak, tak sa mykne. Chodieva aj k psychiatrovi.

Navrhovateľ 21/ na pojednávaní uviedol, že mu je ťažko hovoriť, čo spôsobila smrť jeho manželky. Spoznali sa v prvom ročníku na vysokej škole, 5 rokov spolu študovali, založili si rodinu a žili spolu vyše 40 rokov krásny život. Vychovali 2 deti a vnúčence. Mali sa radi a práve manželka bola ten aktívny a stmeľujúci prvok v rodine. Je to strata, ako by vám zobrali pol života. Tomu, kto by to vedel vrátiť späť, by rád dal tú nemajetkovú ujmu, o ktorú sa tu jedná. Toto bol druhý zájazd do D. a prvý bol už v januári, na ktorom sa takisto zúčastnili. Oslávili na ňom navrhovateľove narodeniny. Druhýkrát sa mu už ísť nechcelo, no narodeniny mala mať manželka, tak ich tam chceli osláviť. Už pri prvom zájazde sa ukázalo, že s tými dopravnými prostriedkami nie je niečo v poriadku, počas cesty sa svojvoľne otvoril autobus a vypadávali z neho lyže a batožina. Navrhovateľ by veľmi rád dal G. tú náhradu ujmy, keby sa to nebolo stalo. Je to pol života vymazaného a zostali len krásne spomienky. Pokiaľ ide o sumu nemajetkovej ujmy, tak v spoločnosti sú už známe prípady, ktoré riešili takúto podobnú nemajetkovú ujmu a navrhovateľ vychádzal z nich. Náhradu ujmy si navrhovateľ uplatňuje z titulu zásahu do jeho osobnosti. Ďalej uviedol, že ho zraňuje spôsob, keď si niekto na jeho smútku a jeho piete stavia rodinný biznis a uráža ho, keď sa tento spor uberá týmto spôsobom „a teraz im ukážeme“. To je dojem navrhovateľa. Úprimne smúti za manželkou a zúčastnil sa stretnutia navrhovateľov, kde sa licitovalo, čo budú, kde budú. Uvádzalo sa tam, koľko sa bude pýtať, padali tam rôzne sumy, na čo sa navrhovateľ zdvihol, že to nemusí počúvať a odišiel. Nechápal výpovede svedkov v tomto konaní, čo mali dosvedčovať. Aj navrhovateľova manželka má brata a 2 deti, no hlavne smútia a nie si uplatňujú náhradu nemajetkovej ujmy. Po zrušení prvého rozsudku navrhovateľ 21/ doplnil svoje vyjadrenie a uviedol, že dnešné noviny píšu, že T. žiada nemajetkovú ujmu 200 000,- eur od televízie a 100 000,- eur od psychiatričky za nejaké vyjadrenia, námestník generálneho prokurátora žiada nemajetkovú ujmu 16 600,- eur a keď si to zoberieme takto dozadu, tak v tomto štáte sú rovní a rovnejší.

Navrhovateľ 22/ na pojednávaní uviedol, že s manželkou sa zobrali v roku 1982 a vychovali spolu 2 dcéry, z ktorých jedna ešte študuje. Navrhovateľ je na invalidnom dôchodku a manželka bola živiteľkou rodiny. Bola pre nich morálnym vzorom po všetkých stránkach, kamarátkou pre deti a doteraz sa s jej stratou nevedia zmieriť. Chodili spolu na výlety, zájazdy, spoločenské akcie, pred nehodou boli spolu na plese. V minulosti mal navrhovateľ dopravnú nehodu, ktorá si vyžiadala rôzne chirurgické zákroky, manželka ho navštevovala v nemocnici, starala sa o neho a vedela to aj z odbornej stránky, pretože v minulosti pracovala ako zdravotná sestra. Navrhovateľ má také diagnózy, že keď si spomenie na jej pomoc, tak sa desí toho, že je sám v dome a nemá človeka, ktorý by mu pomohol. Neustále mu chodia takéto myšlienky a nevie to zvládať. Okrem toho odsúdený je jeho švagor, manžel navrhovateľovej sestry, stretávajú sa spolu, no tie vzťahy už nie sú celkom také, ako bývali a stále tam niečo je. Bola narušená celistvosť rodiny, nemajú už domov a od roku 2009 ani jedny Vianoce nestrávili doma. V roku 2011 trávili Vianoce u dcéry v F. v byte jej priateľa. Dcéra sa nevládala ísť ani pozrieť na miesto, kde je manželka pochovaná.

Až postupne si to zrovnala a na hrobe boli až v roku 2011 a 2012. Navrhovateľ je sám v rodinnom dome a niekedy sa mu nechce ísť domov, pretože si hovorí, čo tam bude robiť, a ak má nejakú prácu, tak myslí na to, že pre koho to robí, a ak ju urobí, nemá sa s kým podeliť o radosť. Má takýto myšlienkový kolotoč, pričom vzhľadom na svoje diagnózy by potreboval kľud a pokoj. Strata manželky a narušenie celistvosti rodiny je neodstrániteľné a tomuto by mal súd venovať zvýšenú pozornosť. Manželstvo s nebohou mali normálne a na lyžovačku navrhovateľ nešiel preto, že od nehody v roku 1980 nemá stabilné koleno a mal rozdrvenú stehennú kosť. Mali ísť aj dcéry, no našťastie pre mladšiu už v piatok prišli spolužiaci a šli lyžovať k A. a staršia mala nejaké povinnosti v škole. Navrhovateľ potvrdil, že mal mimomanželskú známosť, o ktorej vedela aj jeho manželka. Táto známosť trvala aj v čase pojednávania, na ktorom bol navrhovateľ vypočutý, a to asi 3 - 4 roky. Nemajetkovú ujmu si navrhovateľ uplatňuje z titulu smrti, ktorá zanechala následky v jeho živote. Stratil z jej strany kontrolu, pomáhala mu v súvislosti s jeho diagnózami a z jej strany šlo o nezištnú pomoc. Možno navonok vyzerá zdravý, no jeho chorobopis má 270 strán. Svedkyňa G. G., sestra navrhovateľa, to vylíčila, že navrhovateľ má nejakú idylku. On však do poslednej chvíle býval spolu s manželkou a spávali v jednej posteli. V ten deň ju ráno zaviezol k autobusu a povedali si, že si dajú veci do poriadku, čo sa bohužiaľ už nestalo. Nie je bezcitný a v tom dome býva stále sám. Tie pocity zostávajú a všade ju vidí. Tá kamarátka, ktorú má, to je jediná osoba, ktorá mu 3 - 4 krát za deň zavolá, dcéry mu nepomôžu, jedna je vo H., druhá v F. a je rozlietaná po celom svete. Po zrušení prvého rozsudku navrhovateľ 22/ doplnil svoje vyjadrenie a uviedol, že so zosnulou manželkou neboli rozvedení, nikdy nebol podaný návrh na rozvod a k prehmatu z jeho strany došlo 1,5 roka pred nehodou, no žili v spoločnej domácnosti, spávali na jednom lôžku a dva týždne pred nehodou boli spolu s G. na plese.

Navrhovateľka 23/ na pojednávaní uviedla, že pri nehode zahynula jej sestra G. G., nar. XX.XX.XXXX. Stretávali sa s ňou najmä u rodičov, o ktorých sa starali, a ktorí boli chorí. S nimi žila aj otcova sestra, ktorá zomrela na rakovinu ako aj otec. Rodičia a teta zomreli ešte pred smrťou navrhovateľkinej sestry. Sestra jej bola psychickou oporou a keď si navrhovateľka nevedela s niečím rady, tak jej zavolala. Navrhovateľka bola operovaná na pľúca a sestra jej veľmi pomohla psychicky, keď jej vysvetlila veci o jej zdravotnom stave. Mala zdravotnú školu, bola pôrodná asistentka, neskôr bola aj učiteľka v materskej škole. Po operácii, keď mala navrhovateľka 55 rokov, uvažovala, že koľko tu budú, koľko sa ešte dožijú, načo jej sestra povedala, že „neboj, my sa dlho dožijeme“. Príbuzní a rodičia sa dožili 80 rokov, otec 76, ostatní 80. Veľmi jej chýba, že nemôžu spolu prežívať dni, keď deti dorastajú a mohli by sa spoločne tešiť na vnúčence.

Navrhovateľ 24/ na pojednávaní uviedol, že pri nehode mu zahynula sestra G. G., nar. XX.XX.XXXX. Mali spolu priateľský vzťah, ktorý bol od detstva, chodili spolu na turistiku, lyžovanie, stanovať. Keď sa vydala a navrhovateľ sa oženil, navštevovali ich najskôr u nej na byte, potom v rodinnom dome. Keď deti odrástli, stretávali sa v rodičovskom dome. Bola samaritánom, ošetrovala otca, otáčala ho, bola kľudná a vyrovnaná a pomohla matke, keď otec zomrel a pomohla aj im. Naposledy s ňou bol asi 2 mesiace pred nehodou, po vianočných sviatkoch. Pol roka predtým navrhovateľovi na jeho 50-tke povedala, že deti už majú odrastené a môžu sa navštevovať. Vydržalo to len pol roka.

Navrhovateľka 25/ na pojednávaní uviedla, že na ten hrôzostrašný deň si pamätá. Pri nehode zomrela jej mama G. G.. Predtým sa s ňou nevidela veľmi dlho, bola v tom čase v zahraničí pri E., kde bývala a pracovala. Volala s ňou cez Skype deň pred nehodou a mama potrebovala od nej psychickú podporu, lebo mala problémy vo vzťahu s navrhovateľkiným otcom. Na konci rozhovoru navrhovateľke povedala, že ju strašne miluje, a že sa teší, keď sa stretnú. Na druhý deň navrhovateľke zavolala sestra a oznámila, čo sa stalo, čomu navrhovateľka nechcela uveriť a hovorila si, že nie, ich mama to prežije, bola optimista a človek plný života, vždy pri nich stála a navrhovateľka verila, že ich prežije. Najhoršie na tom je, že vodič autobusu C. G. je navrhovateľkin ujo a s celou rodinou sa stretávali, keď boli deti a aj neskôr. Nikdy im neublížil, a preto nepochopí, prečo sa to stalo. Od 18. rokov žila v zahraničí, s rodičmi bola málo, no keď mala voľno, chodila domov a mama ju vždy čakala, stála vonku a pripravila jej jedlo, ktoré miluje. V deň nehody to bolo prvýkrát, čo sa po dlhom čase vybrala lyžovať. Naposledy lyžovala ešte ako tínedžerka. Všetkým pomáhala, najmä navrhovateľke, keď bola v zahraničí ako 18-ročná. Otec je invalidný dôchodca a mal dosť starostí so svojim zdravím a staral sa o dom. Ona si zobrala pôžičku, aby dcéram pomohla. Navrhovateľka sa dostala do školy do Viedne a myslela si, že mama jej pomôže, no opak bol pravdou. Začala študovať v septembri 2009, doobeda pracovala, aby si mohla zaplatiť školu, večer študovala a takto je to doteraz. Navrhovateľka nemá žiaden súkromný život a ani čas na priateľov. Sestra bola na tom veľmi psychicky zle, navrhovateľka ju podporila slovom, psychicky, no sama nemala

dosť síl. V tom čase sa stala smrteľne alergická na uštipnutie včelou, načo jej lekári povedali, že to je v dôsledku oslabenej imunity a psychiky. Doteraz má rôzne depresie, nemá sa s kým o tom porozprávať. Mama bola jej všetkým a už takého človeka nenájde. Milovala deti a zanechala tu seba a svoje srdce. Po nehode kontakt s odporcom 1/ neudržiava, lebo tu nie je, no keď sa aj stretli, bol tam len očný kontakt, nikto nič nepovedal, pretože sú tu otázky, ktoré nik nevypovie a drží to v sebe. S rodinou odporcu 1/ sa stretáva, naposledy deň pred pojednávaním. Keď je na E., stretne sa s manželkou odporcu 1/ a s deťmi, teda bratrancom a sesternicou, porozprávajú sa o bežných veciach, ale o tejto veci sa nebavia.

Navrhovateľka 26/ na pojednávaní uviedla, že pri nehode zomrela jej mamina G. G.. Navrhovateľka s ňou a s otcom žila v jednej domácnosti. Bola jej spriaznenou dušou, kamarátkou a navrhovateľka sa s tým nedokáže zmieriť. Bol to anjel, ktorý udržiaval dobrú atmosféru v rodine. Po jej smrti sa navrhovateľka presťahovala do F. a ten dom, kde spolu žili, už nie je domovom. Keď tam príde, všetko jej ju pripomína. Mala depresie, problémy a po jej smrti mala pred promóciami, no za podpory rodiny a priateľov ich úspešne zvládla. Sestra je v zahraničí a v dome tak žije otec sám. Je invalidný dôchodca a snažia sa ho aj finančne podporovať. Navrhovateľka je s ním skôr v telefonickom kontakte, pretože má problém chodiť do R. a je lepšie byť mimo a tváriť sa akoby mamina bola medzi nimi. Hovorí sa, že takéto niečo človeka vnútorne posilní a stane sa odolnejší, no navrhovateľka sa stala precitlivená, podráždená a komplikuje jej to osobný a aj pracovný život. Snažia sa so sestrou jedna druhú podporovať a podporovať aj otca. S maminou trávila všetok voľný čas a keď odišla, odišiel kúsok z nej. Odvtedy už život nežije, ale iba prežíva. Nikdy sa s tým nezmieri. Správa o maminej smrti bola pre navrhovateľku neprijateľná, nechcela to prijať a ten začiatok si ani nepamätá, až keď bolo po pohrebe, snažila sa vysvetliť si to, že možno je to lepšie, akoby mamina mala byť zdravotne postihnutá a mala sa trápiť, no nepomohlo jej to a citovo sa do seba uzavrela. Mala stavy, že celý deň preležala. Psychológa navštívila raz, no je tvrdohlavá a všetko si chce riešiť sama, odmietala komunikáciu s okolím a k tejto bola prinútená až s lekármi, keď bola deň po narodeninách hospitalizovaná. Odmietla liečbu nejakými utišujúcimi tabletkami, rieši si to po svojom a oporou sú jej príbuzní a priateľ.

Svedok G. L. na pojednávaní uviedol, že k viacerým navrhovateľom má priateľský vzťah, p. G. V. je jeho sesternica, p. K. L. je jeho babka a p. H. L. je jeho otec. Po tejto udalosti sa im zmenili životy. Svedok tam nebol, pretože bol študent a mal skúškové obdobie. Po týchto udalostiach sa život obrátil. Dovtedy sa zúčastňovali rôznych akcií, spoločenských, kultúrnych, športových a tento život po tej tragédii skončil. Spoločensky život akoby neexistoval. Mali plány, ktoré zostali nenaplnené a veľmi ich to poznačilo. Najbližší, ktorí pri nehode zahynuli, boli G. L. a N. L., p. Q. a manželia E.. Ako rodina sa museli zomknúť a fungovať ďalej. Vzťah medzi otcom svedka H. L. a jeho bratom G. bol výnimočný, veľmi, veľmi dobrý, pomáhali si v obchode, v rodinnom živote, zúčastňovali sa spoločenských akcií, dovoleniek. Otca táto strata zmenila tak, ako aj celú rodinu, keď mali takýto vzťah, no musia ísť ďalej, bojovať a ten vzťah, ktorý mali s G. a N., sa snažia mať teraz s ich dcérou G.. Stará mama svedka K. L. to vníma ako matka, ktorá stratila syna. Krátko po tom to bolo veľmi zlé, mala zdravotné problémy. Ako rodina sa jej snažili pomáhať tak, aby nemali v rodine ďalšiu stratu. Keď ju prídu navštíviť, vždy si na nich spomenie a je citovo rozrušená, stále chodí na cintorín.

Svedok A. H., ktorý nemal bližší vzťah k účastníkom, uviedol, že s niektorými účastníkmi sa pozná ako so zákazníkmi zo svojho autoservisu. Konkrétne s rodinou E. a s p. G. sa pozná z pretekov. Po tom, čo bol svedkovi ozrejmený predmet konania, svedok uviedol, že pri nehode zomrel C. E. a jeho manželka a podľa mien uvedených navrhovateľov sú p. Q. a N. E. ich deťmi a ďalší N. E. a E. E. sú jeho bratia a všetci boli, resp. sú zákazníkmi svedka. Keď mu p. C. E. doniesol auto do servisu, tak niekto z rodiny prišiel pre neho, aby tam nečakal a svedok mu potom viezol auto k bratovi N.. Vzťah bol medzi nimi normálny. S pánom C. E. sa poznal, keď prišiel do servisu, tak sa porozprávali. Nehoda bola pre rodinu E. trauma ako pre všetkých, aj pre svedka, keďže viacerých poznal, no bližšie to popísať nevie, keďže pri nich nebol. Osobne nebol prítomný nejakej rodinnej akcie p. N. E. a jeho brata.

Svedok H. R. na pojednávaní uviedol, že roky sa pozná a je kamarát s p. N. E. a aj s odporcom 1/. Pozná rodinu p. E., ostatných nepozná. S N. E., C. E. a aj odporcom 1/ a jeho synom F. sa pozná cez motoristický šport. G. E. a aj F. G. robili motokros, stretávali sa pri pretekoch a E. často navštevoval. C. E. poznal osobne, x - krát sa s ním u E. stretol. Bol strašne kľudný, nevedel sa rozčúliť a s bratom N. sa nikdy nevadili. Boli dobrá partia a keď sa povadili, tak len kvôli športu. Svedok nevidel, že by sa povadili oni dvaja. E. E. nepozná, s týmto v kontakte nikdy nebol. Pokiaľ ide o udalosti z februára 2009, tak rodina E. ich asi dobre nevníma, keď N. E. zahynul brat. Svedok zmeny nebadá, vychádzajú spolu

dobre, no už sa tak často nestretávajú. Na pretekoch sa s p. N. E. stretávali v rokoch 2000 až 2010 a poznali sa aj dávno predtým. Väčšinou sa stretávali pri motoristickom športe a svedok bol na XX-tke N. E. a N. E. bol na 50-tke svedkovi a jeho manželke na 40-tke.

Svedkyňa G. G. na pojednávaní uviedla, že odporca 1/ je jej manžel, jeho zástupca F. G. je jej syn, navrhovateľ 22/ je jej brat a ostatní navrhovatelia sú jej známi a kamaráti. Svedkyni a aj celej rodine je strašne ľúto, čo sa stalo. Nedá sa s tým zmieriť a ťažko nesú aj to, že očiernili manžela, označili ho, že je bez chrbtovej kosti a synov za mafiánov. Tí, čo zomreli, boli ich najlepší kamaráti a verí, že to ťažko nesú aj navrhovatelia. Keď ešte manžel nebol vo väzbe, spomínali na nich a vyplakali sa. Stratila švagrinú a kamarátov, s ktorými spolu chodili na dovolenky, turistiku, do lesov a je jej ľúto, keď p. N. E. útočí na nich ako na rodinu, pritom boli s manželom kamaráti, mali svoje obchody a až keď sa nedohodli na jednom obchode, tak odvtedy je voči nim zaujatý a svedkyňa nechápe, že sa môže takto znížiť. Urážali ich v médiách, no odporca 1/ bol dôsledný vodič, nerozprával sa a nebavil sa v autobuse a očiernili ho pod čiernu zem. Nechcel to, bola to nehoda. Svedkyňa si uvedomuje, že ich to bolí, no bolí to aj ju a manžela a chýbajú jej. Nikdy to nepovedala, ale keď ich p. N. E. očiernil, musí to povedať. Rozprával ako mu chýba brat a švagriná, pričom s bratom možno mal dobrý vzťah, no švagrinú ohováral, rozprával o nej, že je škaredá, lenivá a koľko má frajerov. Je to pravda a je toho viac, no svedkyňa o tom nechcela rozprávať, nehovorila to ani K.. Počula to od p. N. E. a jeho manželky Y.. S nebohými manželmi E. mala rodina svedkyne lepší vzťah ako N. E. s manželkou Y.. Svedkyňa ďalej uviedla, že oni s nimi chodili na turistiku, na plesy, zimné a letné dovolenky. S pani E. spolu cvičili. Boli im viac ako rodina a tak isto aj L. a F. Q.. H. L. sa vyjadroval, že G. dával na výlety autobusy, ktoré boli staré vraky. Tieto autobusy však mali vždy platnú STK a p. L. vždy šiel a sadol si tam, pričom mohol ísť svojim autom, má ich viac a luxusné. Vyťahovali také veci, aby očiernili manžela a svedkyňa si nepraje, aby p. N.n E. rozprával na jej deti, že sú mafiáni. Rodičia E., L. a F. Q. mali radi jej manžela. Pani F. Q. prišla ráno do firmy, doniesla zákusky, manželovi povedala: „C., doniesla som ti koláčiky, sprav mi kávičku“. A to je fakt. Manželka navrhovateľa 22/ bola švagriná svedkyne, mali výborný, veľmi dobrý vzťah, často boli spolu a zdôverovali sa navzájom sebe so súkromnými záležitosťami. Počas manželstva si brat našiel priateľku a švagriná sa svedkyni s tým zdôverila, bola z toho zničená, plakávala a bolo jej to ľúto. Ako si to riešili oni medzi sebou, svedkyňa presne nevedela. So švagrinou spolu chodili na akcie, turistiku, chodila vždy sama, brat nie. Po nehode zostal vzťah svedkyne s bratom normálny, niežeby na seba nadávali. Pokiaľ ide o jeho vyrovnanie sa so stratou manželky, tak určite že je to pre neho ťažké, teraz má však priateľku a podľa názoru svedkyne je spokojný. Po nehode prišla za manželom dcéra p. E. E., ktorá mu povedala, že je jeho dcérou, a že sa hanbí za celú E. rodinu. Bolo to na súde v R. R. alebo v R.. Pokiaľ ide o vnímanie nehody a jej následkov, tak to bolo pre svedkyňu a jej manžela strašné, v noci nespávali, rozoberali to, poplakali si, nedá sa to opísať. Tesne po nehode volala K. Q., že sa nehnevá, aj keď jej to bolo samozrejme ľúto. Po nehode sa rozprávali aj so synom K. E. o bežných veciach, o rodine, o p. K. Q., ktorá bola v tom čase ešte v L., že sa bude sťahovať. Potom nastalo peklo a podľa svedkyne je to robota p. N. E.. Svedkyni je to ľúto, pretože sa s nimi stretávali a aj s deťmi zosnulých a teraz okolo seba prejdú bez pozdravu. Podľa vedomostí svedkyne odporca 1/ po nehode nikoho neodškodnil, pretože prebiehali súdy a zatiaľ nemal dôvod niekoho odškodňovať. Keď bola v meste po nehode zbierka pre zosnulých, tak prispeli nejakou sumou, asi 2 000,- eur alebo 3 000,- eur.

Z vykonaných dôkazov zistil súd tento skutkový stav:

Rozsudkom Okresného súdu Brezno č. k. 4T/127/2010-3279 zo dňa 26.05.2011 bol odporca 1/ uznaný vinným z prečinu všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods., ods. 4 Trestného zákona, keď z nedbanlivosti spôsobil všeobecné nebezpečenstvo a spôsobil ním ťažkú ujmu na zdraví a smrť viacerým osobám. Skutku sa dopustil tak, že dňa XX.XX.XXXX v čase okolo XX. hod. XX min. XX s. za obcou D. v blízkosti cesty I/XX v kilometri XXX,XXX, viedol autobus zn. L. ev. č. R.-XXXAE, kde odbočil doprava na miestnu obslužnú komunikáciu, ktorá sa ďalej mení na účelovú, vedúcu k lyžiarskemu stredisku D. - R. a prechádzal cez nechránené železničné jednokoľajové priecestie označené zvislým dopravným značením „Výstražný kríž pre jednokoľajové železničné priecestie K.0a s tabuľou s nápisom Pozor vlak“ bez toho, aby si počínal mimoriadne opatrne a teda riadne sa presvedčil, či môže bezpečne prejsť cez železničné priecestie, pretože v tom čase už bolo vidieť a počuť zľava z pohľadu obžalovaného v smere od W. E. prichádzajúci osobný motorový vlak s jedným prívesným vagónom č. XXXXXX-X, pričom obžalovaný nereagoval na prichádzajúci vlak a vošiel na železničné priecestie v čase, keď už mohol vidieť prichádzajúci vlak, ktorému nedal prednosť v jazde, v dôsledku čoho prichádzajúci motorový osobný vlak narazil do ľavého boku autobusu v jeho strednej časti, následkom čoho okrem iného boli

usmrtené osoby cestujúce autobusom, a to F. Q., nar. XX.XX.XXXX, C. L., nar. XX.XX.XXXX, G. L., nar. XX.XX.XXXX, B.. C. E., nar. XX.XX.XXXX, K. E., nar. XX.XX.XXXX, B.. G. L., nar. XX.XX.XXXX, N. L., nar. XX.XX.XXXX, G. U., nar. XX.XX.XXXX, G. F., nar. XX.XX.XXXX, G. G., nar. XX.XX.XXXX, B.. Y. A., nar. XX.XX.XXXX, C. H., nar. XX.XX.XXXX. Odporca 1/ bol odsúdený na nepodmienečný súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 102 mesiacov a na trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel vo výmere 4 roky. V čase dopravnej nehody bol prevádzkovateľom autobusu zn. L. ev. č. R.-XXXAE odporca 1/ ako živnostník a povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou tohto motorového vozidla mal uzatvorené u odporcu 2/. V trestnom konaní vedenom pred Okresným súdom R. vypovedali viacerí svedkovia o tom, že cesta bezprostredne pred priecestím bola hrboľatá, rozbitá, niektorí započuli škrípanie resp. zarevanie motora autobusu pred nehodou. Odporca 1/ po nehode kričal, že si zabil kamarátov a pomáhal vyťahovať cestujúcich z autobusu. Svedkovia v trestnom konaní označovali miesto za neprehľadné a ďalší (B. L., B.. R.) uvádzali, že rozhľadové pomery sú v danom mieste klasifikované ako nepriaznivé, resp. nezodpovedajú traťovej rýchlosti a pred priecestím mala byť nižšia traťová rýchlosť. Z rozsudku v trestnom konaní je zrejmé, že nebolo možné vykonať rekonštrukciu nehody, pretože po nehode sa zmenili podmienky v teréne, keď došlo k zabezpečeniu priecestia, výrubu krovín a k úprave povrchu cesty. V trestnom konaní bolo vykonané aj znalecké dokazovanie ohľadne zistenia príčin nehody, pričom súd oboznámil znalecké dokazovanie z trestného konania ako listinné dôkazy. Ústav súdneho inžinierstva Q. univerzity v Q. v posudku uviedol, že jedine odporca 1/ mohol nehode zabrániť, k nehode došlo v dôsledku jeho nesprávnej techniky jazdy a model nehody podľa znaleckého posudku Ing. V. je technicky neprijateľný. Ústav zároveň uviedol, že ani prípadné vyskočenie rýchlosti autobusu pred nehodou, ani jamy na ceste smerom k priecestiu nemali vplyv na stanovenie príčiny nehody. Ďalej uviedol, že dopravné značenie pred priecestím nespĺňalo požiadavky stanovené zákonom o cestnej premávke a vykonávacej vyhlášky k tomuto zákonu. Železničné priecestie nebolo v takom stave, ktorý by vyhovoval platným normám a právnym predpisom.

Po nehode v D., pri ktorej zahynuli príbuzní navrhovateľov, zriadilo Mesto R. U. R. účet s názvom „Pomoc obetiam nehody v D.“ za účelom poskytnutia finančných prostriedkov fyzickými osobami a právnickými osobami s cieľom pomôcť rodinám, ktoré zasiahli dôsledky tragickej nehody v D. dňa XX.XX.XXXX. Na účte boli zhromaždené finančné prostriedky z darov od fyzických a právnických osôb v celkovej sume 38 324,38 eur. Na účet prispela aj rodina odporcu 1/ sumou 2 000,- eur. Následne od júla 2009 uzatvorilo Mesto R. nad R. zmluvy o postúpení preddavku darovaných finančných prostriedkov s viacerými navrhovateľmi a poskytlo im príspevky na pomoc z rôznych titulov. Pokiaľ ide o navrhovateľov, tak príspevky im boli poskytnuté ako pozostalým z dôvodu smrti ich blízkeho príbuzného nasledovne: navrhovateľke 1/ suma 789,88 eur, navrhovateľke 2/ suma 800,32 eur, navrhovateľke 4/ suma 1 579,76 eur, navrhovateľke 5/ suma 10,43 eur, navrhovateľke 6/ suma 789,88 eur, navrhovateľovi 7/ suma 10,43 eur, navrhovateľovi 8/ suma 789,88 eur, navrhovateľovi 11/ suma 789,88 eur, navrhovateľovi 16/ suma 789,88 eur účelový dar 405,- eur a účelový príspevok na bežné výdavky v sume 5 000,- eur, navrhovateľovi 17/ suma 1 449,04 eur, navrhovateľke 18/ suma 1 449,04 eur, navrhovateľke 19/ suma 789,88 eur, navrhovateľovi 20/ suma 1 449,04 eur, navrhovateľovi 21/ suma 789,88 eur, navrhovateľovi 22/ suma 789,88 eur. Navrhovateľky 25/ a 26/ dostali každá sumu 5 081,62 eur z titulu poistného plnenia z poistnej zmluvy z dôvodu úmrtia ich matky.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 15 Občianskeho zákonníka po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jeho osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom.

Podľa § 2 písm. g) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 381/2001 Z. z.) na účely tohto zákona sa rozumie poškodeným ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona.

Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Podľa § 135 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd je viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal.

Z vykonaného dokazovania a pri aplikácii citovaných zákonných ustanovení dospel súd k záveru, že návrh je dôvodný čiastočne. Súd sa v prvom rade zaoberal vecnou legitimáciou účastníkov. Odporca 1/ preukázateľne ako vodič autobusu zavinil dňa 2X.XX.XXX9 dopravnú nehodu a tým okrem iného spôsobil smrť 12 ľudí, väčšinou príbuzných navrhovateľov (11 zosnulých). Odporca 1/ týmto svojim konaním zasiahol do osobnostných práv zomrelých, konkrétne do ich práva na život. Týmto svojim konaním odporca 1/ zároveň zasiahol do osobnostných práv príbuzných po zomrelých, a to konkrétne do ich práva na rodinný a súkromný život a spôsobil im citovú ujmu. Z titulu zásahu do osobnostných práv navrhovateľov odporcom 1/ je tak odporca 1/ vecne pasívne legitimovaný. Nie je podstatné, či bol odporca prevádzkovateľom vozidla ako živnostník, ale podstatné je to, že ako vodič autobus viedol a spôsobil ním dopravnú nehodu s následkom smrti 12 osôb, čím v prípade smrti 11 ľudí objektívne zasiahol do sféry osobnostných práv navrhovateľov.

Odporca 2/ bol poisťovateľom zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla - autobusu, ktoré odporca 1/ riadil a spôsobil ním nehodu. Navrhovatelia si tak nároky na náhradu nemajetkovej ujmy mohli uplatniť priamo voči odporcovi 1/, ako osobe, ktorá zasiahla do ich osobnostných práv, ale v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. aj voči odporcovi 2/, ktorý bol poisťovateľom vozidla, ktorým bola spôsobená škoda. Ide však o ten istý nárok navrhovateľov, a preto sú odporcovia povinní zaplatiť navrhovateľom priznanú nemajetkovú ujmu tak, že pokiaľ ju uhradí jeden z nich, povinnosť druhého z nich tým zaniká. Odporca 2/ namietal, že nie je v spore pasívne legitimovaný, pretože do osobnostných práv navrhovateľov nezasiahol a poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nemajetkovú ujmu. Zmyslom a účelom povinného zmluvného poistenia je právna a ekonomická ochrana tak poškodeného, ako aj škodcu, ktorý neúmyselne spôsobí dopravnú nehodu a tým aj škodu. Poškodeného v tom zmysle, aby tento mal bez ohľadu na majetkové pomery škodcu garantované nároky na odškodnenie a škodcu v tom zmysle, aby v prípade škôd v dôsledku nehody, ktorú nespôsobil úmyselne a ani pod vplyvom návykových látok, bol právne chránený pred nepriaznivými následkami, ktoré by mohli mať pre neho aj likvidačný charakter v rovine ekonomickej a sociálnej. V súlade so zmyslom a účelom zákona č. 381/2001 Z. z. tak nemajetková ujma podľa § 13 Občianskeho zákonníka spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Navrhovatelia sú nepochybne poškodenými, keď smrťou ich blízkych došlo k ujme v ich rodinnom živote, súkromnom živote a k citovej ujme a takúto ujmu je v širšom zmysle potrebné považovať za škodu na zdraví, ktorú je povinný nahradiť poisťovateľ z povinného zmluvného poistenia. Súčasťou náhrady škody spôsobenej na zdraví sú jednoznačne aj nemajetkové ujmy, ktoré sa na základe výslovného znenia zákona odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody aj iným ujmám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej, než majetkovej sféry poškodeného, t. j. ujmám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada. Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti

za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (Smernica Rady č. 72/166/EHS, Smernica č. 90/232/EHS, Smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území, bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistného krytia cestujúcich motorových vozidiel nezostali neuhradené. V súlade s týmto cieľom sa úpravou povinného poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel okrem iného vyžaduje, aby poistenie zodpovednosti za ujmu na zdraví pokrývalo zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim okrem vodiča vyplývajúce z prevádzky vozidla a aby bolo zaručené poškodeným osobám, ktoré utrpia ujmu alebo škodu následkom havárie motorového vozidla, poskytnutie poistného plnenia a priame právo na podanie žaloby proti poistiteľovi zodpovednej osoby, pričom podľa citovaných smerníc za poškodeného sa považuje akákoľvek osoba, ktorá utrpela ujmu alebo škodu následkom dopravných nehôd, ktorá je potom oprávnená na náhradu (odškodné), pokiaľ ide o akúkoľvek škodu alebo ujmu spôsobenú motorovými vozidlami. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody, škoda na zdraví“ v citovaných ustanoveniach zákona č. 381/2001 Z. z. a s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti
za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti
za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel - sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa
§ 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. Podľa súčasného znenia tejto právnej úpravy v prípade škody spôsobenej prevádzkou motorových vozidiel si môže poškodený vybrať, či si náhradu škody uplatní voči škodcovi alebo voči poisťovateľovi alebo si ju môže uplatniť súčasne voči obidvom. Vo vzťahu k poisťovni ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu, a to vo výške, v akej za škodu zodpovedá poistený škodca. Požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka) spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti odporcu 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa citovaného zákona. Preto sa súd priklonil k názoru, že odporca 2/ solidárne zodpovedá aj za nemajetkovú ujmu navrhovateľom, ktorá im vznikla v dôsledku prevádzky motorového vozidla poisteného u odporcu 2/, a tak rovnako ako odporca 1/ zodpovedá za škodu, a to aj nemajetkovej povahy. Súdny dvor EÚ vydal dňa 30.10.2013 rozsudok Haasová, C - 22/12 /1/ vo veci prejudiciálnej otázky položenej Krajským súdom v Prešove, ktorá sa týka náhrady nemajetkovej ujmy v súvislosti so zodpovednosťou za škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa Súdneho dvora sú členské štáty EÚ oprávnené upraviť režim zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Táto ich voľnosť je však zároveň obmedzená tým, že druhá smernica, ktorá dopĺňa prvú smernicu, stanovuje povinné krytie niektorých škôd, medzi ktoré patrí najmä ujma na zdraví v určitých minimálnych sumách. Podľa Súdneho dvora sa pod pojmom ujma na zdraví má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Náhrada uplatnenej nemajetkovej ujmy je ujmou, ktorá navrhovateľom vyplýva zo zodpovednosti odporcu 1/ z vnútroštátneho práva. V širšom zmysle ju treba považovať za škodu na zdraví. Najdôležitejším aspektom však je skutočnosť, že Súdny dvor dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného poistenia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Je zjavné, že vnútroštátne právo v Slovenskej republike takúto možnosť priznáva. Odporca 2/ je tak jednoznačne v tomto spore pasívne vecne legitimovaným. Okrem toho tento záver vyplýva už aj z vyššie uvedeného rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým je súd prvého stupňa v zmysle Občianskeho súdneho poriadku viazaný, teda na rozdiel od judikatúry je tu daný zákonný príkaz na rozhodovanie podľa názoru odvolacieho súdu v danej veci a v nadväznosti na túto okolnosť, ako aj na rozhodnutie ESD, ktorého rozhodnutie má prednosť pred vnútroštátnymi rozhodnutiami, nie je možné rozhodnúť obdobne, ako rozhodli v obdobných veciach iné súdy Slovenskej republiky, keď poistiteľa zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nepovažovali za vecne pasívne legitimovaného v prípadoch nárokov pozostalých po obetiach dopravných nehôd na náhrady nemajetkovej ujmy.

Pasívna legitimácia oboch odporcov tak bola podľa názoru súdu daná.
Navrhovatelia 1/, 2/, 4/, 5/, 6/, 7/, 8/, 11/, 16/, 17/, 18/, 19/, 20/, 21/, 22/, 25/ a 26/ tvrdili, že sa domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy voči odporcovi 1/ titulom ochrany osobnosti zomrelého. Z tohto titulu im

však náhrada nemajetkovej ujmy nepatrí a v tejto časti nie sú aktívne legitimovanými. V danej veci bolo konaním odporcu 1/ zasiahnuté do práva na život, teda do osobnostného práva rodičov, resp. manželov uvedených navrhovateľov. Nároky osôb uvedených v § 15 Občianskeho zákonníka boli už predmetom posudzovania v konaní pred súdmi Slovenskej republiky a v tomto sa súd stotožňuje s názorom vysloveným Najvyšším súdom Slovenskej republiky v rozsudku 2 Cdo 93/2008 z 30.03.2010. Právo na ochranu života je súčasťou subjektívneho osobnostného práva, neoddeliteľne spojeného s osobnosťou fyzickej osoby. Toto právo rodičov a manželov uvedených navrhovateľov zaniklo ich smrťou, pričom zánik práva je totožný s okamihom zásahu. Napriek tomu, že išlo o zásah jednoznačne neoprávnený a protiprávny, jeho okamihom - smrťou zaniklo právo konkrétnej fyzickej osoby postihnutej zásahom domáhať sa ochrany v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka proti subjektu zásahu. Toto nemajetkové právo zomrelých netvorí súčasť dedičstva a neprechádza na osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka. Na dedičov ani na osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka nemohlo prejsť preto ani právo na nemajetkovú ujmu v peniazoch, ktoré pre svoju osobnú povahu bolo viazané výlučne na dotknutú fyzickú osobu a okamihom zásahu - smrťou zaniklo. Poskytnutím nemajetkovej ujmy v peniazoch niekomu inému by stratilo nielen svoju satisfakčnú funkciu, ktorou má byť zmiernenie nemajetkovej ujmy zomrelej fyzickej osoby, ale vzhľadom na totožnosť zásahu s následkom, by nadobudlo výlučne majetkový charakter. Z uvedeného dôvodu tak uvedení navrhovatelia nemajú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti zomrelého.

Napriek uvedenému o nedostatku vecnej aktívnej legitimácie niektorých navrhovateľov z dôvodu, že títo nemajú nárok na nemajetkovú ujmy z titulu neoprávneného zásahu odporcu 1/ do osobnostných práv zomrelých, boli všetci navrhovatelia vo veci vecne aktívne legitimovaní. Ich vecná aktívna legitimácia vyplýva zo skutkového zdôvodnenia nimi uplatnených nárokov. Všetci navrhovatelia, aj keď v rôznom rozsahu a sčasti rozdielnym spôsobom, svoj návrh skutkovo (nie právne; pričom podstatné je skutkové zdôvodnenie a právne zdôvodnenie nie je pre súd záväzné) zdôvodňovali tým, že smrťou ich dieťaťa, rodiča, manžela alebo súrodenca došlo k zásahu do ich rodinného a súkromného života a k citovej ujme navrhovateľov. Uvedené vyjadrujú zdôvodnenia, že smrťou ich blízkeho stratili pomoc a podporu, ktorú im táto soba poskytovala, stratili človeka, na ktorého sa mohli obrátiť o potrebnú pomoc radou, nemajú viac možnosť ísť so zosnulým na dovolenku, výlet, absolvovať kultúrne alebo spoločenské podujatie, rodinnú oslavu, čím sú navrhovatelia ochudobnení v ich ďalšom rodinnom, súkromnom a citovom živote. Z tohto hľadiska a týmito skutkovými zdôvodneniami bola daná vecná aktívna legitimácia všetkých navrhovateľov. Zároveň bol daný aj právny základ nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla v ich osobnostnej sfére v dôsledku neoprávneného zásahu odporcu 1/, ktorý spôsobil smrť ich blízkych, čo jednoznačne vyplýva z uvedeného rozsudku Okresného súdu Brezno. Súd pritom nepovažoval za účelné a hospodárne rozhodovať o právnom základe uplatnených nárokov medzitýmnym rozsudkom, keď takéto rozhodnutie by malo okrem iného za následok aj zbytočne neprimeranú dĺžku konania.

To, že v dôsledku dopravnej nehody zavinenej odporcom 1/ dňa 21.02.2009 zomreli konkrétne osoby (uvedené vyššie), bolo preukázané citovaným trestným rozsudkom a trestným spisom. To, že tieto osoby boli v rôznom príbuzenskom pomere k navrhovateľom, bolo nesporné, vyplývalo to jednak z trestného spisu, jednak z výpovedí navrhovateľov a čiastočne z výpovední svedkov, pričom odporcovia tieto skutočnosti nespochybňovali. Z vykonaného dokazovania zároveň súd dospel k záveru, že smrťou blízkych osôb navrhovateľov v dôsledku konania odporcu 1/ došlo k zásahu do rodinného a súkromného života navrhovateľov a ich citového života. Strata rodiča, dieťaťa, manžela alebo súrodenca je nenapraviteľná, nereparovateľná, pričom k nej v danom čase nemuselo dôjsť, keďže smrť príbuzných navrhovateľov bola násilná a nie prirodzená. Tým je splnená požiadavka ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda právo navrhovateľov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže zadosťučinenie v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nezdá byť postačujúce v prípade smrti blízkej osoby v dôsledku konania inej osoby. Výška primeraného zadosťučinenia závisí od úvahy súdu, pričom je potrebné zohľadniť v zmysle § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť ujmy v rodinnom živote, v súkromnom živote a v citovom prežívaní navrhovateľov možno posudzovať len z objektívnych hľadísk, pretože nie je reálne možno presne a empiricky zistiť, kto ako prežíva smrť blízkej osoby a do akej miery ho takáto okolnosť zasiahla v citovej oblasti a ako rýchlo a akým spôsobom je schopný sa s takouto udalosťou vyrovnať, alebo aspoň čiastočne zmieriť. Nie je možné vžiť sa do situácie navrhovateľa, ktorému nečakane zomrel rodič, dieťa, manžel alebo súrodenec v relatívne mladom veku. Súd preto závažnosť ujmy, ktorá navrhovateľom vznikla, hodnotil z hľadiska objektívnych kritérií, ktoré bolo možné z vykonaného dokazovania zistiť, a to najmä z hľadiska príbuzenského pomeru medzi navrhovateľom

a zosnulou osobou, ich vekom, z hľadiska ich vzťahov, skutočnosti, či boli jeden na druhého odkázaný či už nevyhnutnou pomocou, alebo vyživovacou povinnosťou, či žili v spoločnej domácnosti, v akom rozsahu a ako často spolu trávili čas a pri akých príležitostiach. V tomto však súd s výnimkou niektorých navrhovateľov mohol vychádzať iba z písomne podaného návrhu, výsluchov navrhovateľov a predložených fotografií, ktoré však vo väčšine prípadov nič nehovoria o mieste, čase a okolnostiach zachytenej situácie, resp. sú irelevantné pre posúdenie vzťahov navrhovateľov k zomrelým, pokiaľ bola napríklad predložená iba spoločná fotografia zomrelých. Je však potrebné uviesť, že aj výsluch účastníka je dôkazom ako každým iným, podlieha voľnému hodnoteniu dôkazov súdom a pokiaľ neboli výpovede navrhovateľov významne spochybnené odporcami a inými dôkazmi, čo s výnimkou navrhovateľov 14/ a 22/ neboli, nemal súd dôvod aj vzhľadom na bezprostredné vnímanie výpovedí a spôsob podania výpovedí jednotlivými navrhovateľmi dôvod pochybovať o ich pravdivosti. Nech sa zdá priznaná nemajetková ujma navrhovateľom akokoľvek nízka alebo nedostatočná, súd ju v nadväznosti na vykonané dokazovanie a uvedené dôvody za primeranú považoval. Napriek fatálnym následkom dopravnej nehody, napriek tomu, že zosnulí boli osobami v produktívnom veku, napriek tomu, že navrhovatelia tým stratili svojich blízkych, nemožno ignorovať vyššie uvedené okolnosti. Okolnosti, za ktorých k zásahu do osobnostných práv navrhovateľov došlo. Sú to okolnosti dopravnej nehody, vzťah odporcu 1/ k navrhovateľom a k zomrelým a predovšetkým navrhovatelia nemôžu považovať svoj nárok v uplatnenej výške za automatický len na základe toho, že zomrela im blízka osoba. Je nepochopiteľné, že navrhovatelia, hoc zastúpení advokátom, nielenže nenavrhli a nepredložili ďalšie dôkazy na preukázanie hlbšej intenzity ich vzťahov so zosnulými, ale je nepochopiteľné, že pôvodne podaný návrh na začatie konania neobsahoval ani opísanie rozhodujúcich skutočností, teda ani to, kto konkrétne ktorému navrhovateľovi pri nehode zomrel, aký s ním mal navrhovateľ vzťah, aká bola jeho intenzita a pod. Toto navrhovatelia urobili až na výzvu súdu. Pôvodne podaný návrh obsahoval predovšetkým právnu argumentáciu, prečo by im náhradu nemajetkovej ujmy mal uhradiť poisťovateľ - odporca 2/. V týchto súvislostiach a v nadväznosti na výpoveď navrhovateľa 21/ o tom, že sa zúčastnil stretnutia navrhovateľov, kde licitovali koľko budú pýtať, a že ho zraňuje, keď na jeho smútku a jeho piete stavia niekto rodinný biznis a uráža ho, keď sa tento spor uberá týmto spôsobom „a teraz im ukážeme“, sa javí, že motívy niektorých z navrhovateľov sú nie v súlade s tým, čo je zmyslom ochrany osobnosti v zmysle citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka. Okrem týchto okolností zohľadnil súd vo vzťahu ku všetkým uplatneným nárokom aj okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, teda okolnosti dopravnej nehody. Nepochybne nehoda a tým smrť príbuzných navrhovateľov bola spôsobená odporcom 1/ a nič na tom nemení zlý stav cesty pred priecestím, prípadne vyskočenie rýchlosti autobusu alebo či počul alebo nepočul zvukové výstražné znamenia vlaku. Pre účely výšky náhrady nemajetkovej ujmy však súd vzal do úvahy predovšetkým tie skutočnosti, že dopravné značenie na mieste nehody nespĺňalo zákonné požiadavky, že povolená traťová rýchlosť vlaku bola výrazne vyššia, než vzhľadom na rozhľadové pomery na danom mieste mala byť, že odporca 1/ nespôsobil smrť jemu neznámych ľudí, ale jeho známych, dobrých priateľov a dokonca príbuznej, a že odporca 1/ sa po nehode snažil pomôcť cestujúcim z autobusu. Tieto okolnosti boli tými, pre ktoré súd okrem ďalších považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy sumu výrazne nižšiu, než navrhovatelia požadovali. Uvedené okolnosti sú pritom zrejmé z trestného spisu. Pokiaľ odporca 1/ poukazoval na znalecký posudok Ing. V., tak tento súd oboznámil ako listinný dôkaz a v nadväznosti na posudok Ústavu súdneho inžinierstva Q. univerzity ho nebral v úvahu, keďže z posudku ústavu vyplynuli iné hodnoty rýchlosti a tieto v prípade autobusu vychádzali z objektívnych dôkazov a nie modelovej situácie. Súd nevykonal dokazovanie výsluchom svedkov C. E. a C. H. a navrhovateľky 18/, nakoľko tieto navrhované dôkazy navrhovatelia vzali späť a netrvali na ich vykonaní ani odporcovia, pričom súd znovu zdôrazňuje, že preukázanie relevantných skutočností vo vzťahu k predmetu konania závisí na splnení si dôkaznej povinnosti účastníkmi. Pokiaľ však ide o posúdenie vzťahu navrhovateľky 18/ k jej zosnulej matke, tak súd mal jeho intenzitu v rozsahu písomne podaného návrhu preukázanú aj z výpovedí ďalších účastníkov, a to jej otca a brata. Pokiaľ ide o dôkazy, ktorými bol preukazovaný zdravotný stav navrhovateľky 19/, navrhovateľa 20/ a im vyplatené poistné plnenia z titulu škody na zdraví - bolestného a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, považoval súd tieto za irelevantné, pretože takéto nároky neboli predmetom tohto konania a súd taktiež pre posúdenie ich nárokov na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu zásahov do ich rodinného a súkromného života nemohol zohľadniť skutočnosť, že im boli uvedené plnenia poskytnuté z iných dôvodov, no taktiež nezohľadnil pre ich nároky na náhradu nemajetkovej ujmy ich zdôvodňovanie okolnosťami v ich psychickom a fyzickom zdraví, ktoré sú inými nárokmi, než nárokmi na ochranu osobnosti. Rovnako irelevantným pre toto konanie bol dôkaz ohľadne zdravotného stavu navrhovateľky 26/ z decembra 2009, keď lekárska správa z tohto obdobia podľa jej obsahu nepreukazuje žiadnu relevantnú okolnosť vo vzťahu k uplatnenému nároku.

Žiaden slovenský právny predpis neupravuje výšku nemajetkovej ujmy poskytovanú v takýchto prípadoch. Súd pri rozhodovaní o výške nárokov preto vzal do úvahy okrem vyššie uvedených skutočností a konkrétnych okolností života každého z navrhovateľov uvedených nižšie aj okolnosti, ktoré by mohli byť v týchto veciach akýmsi ukazovateľom na to, aby výška nemajetkovej ujmy bola v obdobnej veci poskytovaná v obdobnej výške. Podľa názoru súdu uvedené môže najlepšie vystihnúť porovnanie súm priznávaných v obdobných veciach v rámci určitého priestoru, a to konkrétne v rámci Európskej únie, najmä pokiaľ ide o susedné štáty Slovenskej republiky a s poukazom zvlášť na Českú republiku, s ktorou Slovenská republika donedávna zdieľala tie isté právne normy upravujúce náhradu nemajetkovej ujmy. Súd zistil, že rakúsky súd priznal dospelému dieťaťu sumu 13 000,- eur za smrť matky, s ktorou nežil v spoločnej domácnosti. V Českej republike boli v nedávnej minulosti zavedené, no neskôr zrušené, paušálne sumy odškodňovania v obdobných prípadoch, pričom v prípade smrti manžela a detí to bolo 240 000,- Kč a v prípade ostatných príbuzných 175 000,- Kč (cca 8 900,- eur resp. 6 500,- eur). Istým spôsobom môže byť pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy návodom aj zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi, ktorý v ustanovení § 5 ods. 1 uvádza, že ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy. V čase nehody bola výška minimálnej mzdy 295,50 eur a 50 - násobok tejto sumy je 14 775,- eur. Vychádzajúc z týchto súm by potom bolo adekvátne priznať v priemere sumu 12 225,- eur za smrť rodiča dospelému dieťaťu a rovnako tak osobe, ktorej zomrel manžel a približne vo výške dvojnásobku tejto sumy náhradu maloletému dieťaťu, ktorému zomrel rodič. Pokiaľ ide o súrodencov alebo rodičov, ktorým zomrelo dospelé dieťa, v tomto súd poukazuje na paušálne sumy odškodnenia upravené v Belgicku, kde je suma náhrady 1 500,- eur pozostalému súrodencovi, ktorý so zomrelým nežil v spoločnej domácnosti a suma náhrady 3 750,- eur rodičovi zomrelého dieťaťa, ktoré nežilo s rodičom v spoločnej domácnosti. Z týchto súm súd vychádzal pri jednotlivých účastníkoch s tým že zohľadnil konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, konkrétne stupeň príbuzenstva, vek pozostalej osoby, vek zomrelého, či žili v spoločnej domácnosti, či mali samostatné domácnosti, či žili oddelené životy dlhšie, príspevky, ktoré boli pozostalému vyplatené a v akej výške. Súd sa však nezaoberal a pre účely určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy nezohľadňoval príspevky a poistné plnenia, ktoré boli navrhovateľom vyplatené z dôvodu vecných škôd (škôd na šatstve a osobných veciach spôsobených pri dopravnej nehode), z dôvodu náhrady pohrebných nákladov na pochovanie zosnulého, z dôvodu náhrady poškodenia zdravia a sťaženia spoločenského uplatnenia toho, ktorého konkrétneho navrhovateľa, ktorý bol účastníkom nehody a dávky sociálneho zabezpečenia. V týchto prípadoch sa jedná o iné náhrady a príspevky, než náhrady, ktorých sa navrhovatelia domáhali v tomto konaní.

Pokiaľ ide o samotnú podstatu priznania náhrady nemajetkovej ujmy, tak ide o primeranú náhradu nemajetkovej ujmy, nie o úplnú, keď zásah do súkromného a rodinného života navrhovateľov sa objektívne ani vyčísliť nedá. Absolútne už nejde o cenu života, ako to býva často prezentované. Ide o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť primeraná okolnostiam prípadu a slúži iba na zmiernenie ujmy, ktorú navrhovateľ utrpel. Z objektívneho hľadiska nemôže byť úplnou náhradou a zároveň nemôže slúžiť ani ako nástroj pomsty voči osobe, ktorá do osobnosti navrhovateľa zasiahla, nemôže slúžiť ani ako nástroj na obohatenie sa, ani ako nástroj na ekonomickú likvidáciu. Pokiaľ odporcovia namietali, že samostatné listiny, ktoré obsahovali zdôvodnenie nárokov každého jednotlivého navrhovateľa, boli neautentické, väčšinou nepodpísané a pravdepodobne písané jedným alebo iba niekoľkými osobami, súd sa s týmito argumentmi stotožnil čiastočne, najmä pokiaľ boli rovnako alebo podobne sformulované v časti, čo mala strata blízkej osoby každému z navrhovateľov spôsobiť. Nemožno však prehliadať ich obsah, ktorý nebol spochybnený pokiaľ ide o konkrétny vzťah navrhovateľa k jeho blízkemu zosnulému, v akom príbuzenskom vzťahu boli a ako konkrétne sa vo vonkajšom svete prejavoval ich vzťah. K zdôvodneniu výšky priznanej nemajetkovej ujmy, ktoré platí ku každému z navrhovateľov, treba uviesť, že ide o náhradu nemajetkovej (imateriálnej) ujmy, a preto je nemožno brať zreteľ na finančné straty, ťažkosti a majetkovú škodu navrhovateľov v dôsledku smrti ich blízkych. Platí to aj v prípade vzájomnej vyživovacej povinnosti medzi navrhovateľmi a im blízkymi zosnulými, a to pokiaľ ide o vyživovaciu povinnosť v materiálnej rovine, keď všetky tieto nároky sú inými, než nárokmi z titulu zásahu do osobnosti človeka a neboli predmetom tohto konania. Vo vzťahu k nemajetkovej ujme priznanej každému z navrhovateľov prihliadol súd aj na tú skutočnosť, že istou formou zadosťučinenia je aj odsúdenie odporcu 1/ na niekoľkoročný trest odňatia slobody. Zároveň u jednotlivých navrhovateľov zohľadnil súd aj vyplatené príspevky z dobrovoľnej zbierky, avšak iba v minimálnom rozsahu, pretože s výnimkou navrhovateľa 16/ sa tieto príspevky pohybovali na úrovni niekoľko sto eur. U navrhovateliek 25/ a 26/ súd zohľadnil aj skutočnosť, že týmto bolo vyplatené poistné plnenie z titulu úmrtia ich matky, a to

každej vo výške cca 5000,- eur. Z uvedených dôvodov a dôvodov uvádzaných jednotlivo ku každému z navrhovateľov priznal súd navrhovateľom náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za primeranú k okolnostiam zásahu, osobám navrhovateľov, odporcu 1/ a k zomrelým.

Navrhovateľka 1/ M. L. mala v čase nehody 25 rokov, pri nehode zahynuli obaja jej rodičia, matka vo veku 46 rokov a otec vo veku 47 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľka bola v čase smrti rodičov dospelá, bola na nich citovo naviazaná a ich stratu prežívala intenzívne. Ich vzťahy boli štandardné, ničím nerušené a intenzívne i tým, že navrhovateľka s nimi žila v spoločnej domácnosti 24 rokov, t. j. do času krátko pred nehodou. Navrhovateľka prišla o rodičov ako mladá, pričom v čase smrti obaja jej rodičia boli v produktívnom veku. Navrhovateľka smrťou rodičov stratila možnosť udržiavať ďalšie kontakty s nimi a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostala ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia rodičov navrhovateľky, na ich nie vysoký vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľka mohla rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu, ako aj na to, že sa musela starať o mladšiu sestru. Na druhej strane súd zohľadnil i tú skutočnosť, že navrhovateľka bola v čase smrti rodičov už dospelá a vydatá, následky smrti rodičov jej pomohla znášať babka a s odstupom času je to o niečo lepšie. Zároveň rodičia navrhovateľky boli priateľmi s odporcom 1/. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 1/ náhradu v sume 26 000,- eur.

Navrhovateľka 2/ G. L. mala v čase nehody 18 rokov, pri nehode zahynuli obaja jej rodičia, matka vo veku 46 rokov a otec vo veku 47 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľka bola v čase smrti rodičov dospelá, no žila s nimi v spoločnej domácnosti a bola na nich citovo naviazaná, ich stratu prežívala intenzívne a nevie sa s tým vyrovnať. Ich vzťahy boli štandardné, ničím nerušené a intenzívne i tým, že navrhovateľka s nimi žila v spoločnej domácnosti. Navrhovateľka prišla o rodičov ako veľmi mladá, v čase, keď mala ešte len pred maturitami a obaja jej rodičia boli v produktívnom veku. Navrhovateľka smrťou rodičov stratila možnosť udržiavať ďalšie kontakty s nimi a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostala ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia rodičov navrhovateľky, na ich nie vysoký vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľka mohla rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu. Na druhej strane súd zohľadnil i tú skutočnosť, že navrhovateľka bola v čase smrti rodičov už dospelá, následky smrti rodičov jej pomohla znášať babka a sestra a zároveň rodičia navrhovateľky boli priateľmi s odporcom 1/. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 2/ náhradu v sume 26 000,- eur.

Navrhovateľka 3/ K. M. mala v čase nehody 74 rokov a pri nehode zahynula jej dcéra vo veku 46 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na vyšší vek navrhovateľky, ako aj na to, že žila samostatne, no zároveň na to, že po smrti dcéry sa presťahovala k vnučkám, aby im pomohla lepšie znášať smrť rodičov, ako aj na to, že prišla o dcéru, s ktorou mala štandardné, ničím nerušené a intenzívne vzťahy, Navrhovateľka smrťou dcéry stratila možnosť udržiavať ďalšie kontakty s ňou v čase, keď sa dcéra o ňu mohla a mala v starobe postarať. O túto sféru prirodzených rodinných vzťahov a prirodzenú pomoc dcéry v starobe pri bežných úkonoch zostala ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia dcéry navrhovateľky, na nie vysoký vek dcéry navrhovateľky v čase smrti, ale aj na vyšší vek navrhovateľky a na skutočnosť, že dcéra navrhovateľky mala s odporcom 1/ kamarátsky vzťah. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 3/ náhradu v sume 5 000,- eur.

Navrhovateľka 4/ G. L. L. mala v čase nehody 28 rokov, pri nehode zahynuli obaja jej rodičia, obaja vo veku 52 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že bola v čase smrti rodičov dospelá, už viac ako štyri roky s nimi nežila v spoločnej domácnosti, žila v zahraničí. Súd pri určovaní výšky peňažnej satisfakcie za daný zásah zobral do úvahy najmä tú skutočnosť, že navrhovateľka bola na rodičov naviazaná, ich vzťahy boli štandardné, ničím nerušené, no navrhovateľka s nimi už nežila v spoločnej domácnosti a žila v zahraničí. Navrhovateľka prišla o rodičov ako mladá, pričom v čase smrti obaja jej rodičia boli v produktívnom veku. Navrhovateľka smrťou rodičov stratila možnosť udržiavať ďalšie kontakty s nimi a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostala ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia rodičov navrhovateľky, na ich nie vysoký vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľka mohla rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu, ako aj na to, že v dôsledku ich smrti došlo k významnému zásahu do jej súkromného života, keď sa musela presťahovať na E. a prišla o prácu v zahraničí. Na druhej strane súd zohľadnil i tú

skutočnosť, že navrhovateľka bola v čase smrti rodičov už vydatá a žila samostatne. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 4/ náhradu v sume 22 000,- eur.

Navrhovateľ 5/ C. Q. ml. mal v čase nehody 19 rokov, pri nehode zahynula jeho matka vo veku 44 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľ bol v čase smrti matky dospelý, no žil s ňou v spoločnej domácnosti, študoval, bol na matku citovo naviazaný, jej stratu prežíval intenzívne a doposiaľ sa s ňou nevyrovnal. Súd pri určovaní výšky peňažnej satisfakcie za daný zásah zobral do úvahy najmä tú skutočnosť, že navrhovateľ bol na matku úzko naviazaný, ich vzťahy neboli ničím narušené a boli intenzívne tým, že navrhovateľ žil s matkou v spoločnej domácnosti a spolu sa venovali najmä športovým aktivitám. Navrhovateľ prišiel o matku ako veľmi mladý, v čase, keď mal ešte len pred maturitami a jeho matka bola v produktívnom veku a aktívna v spoločenskom živote. Navrhovateľ smrťou matky stratil možnosť udržiavať ďalšie kontakty s ňou a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostal ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia matky navrhovateľa, na jej nie vysoký vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľ mohol rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu. Súd zohľadnil aj to, že navrhovateľ bol v čase smrti matky už dospelý, následky smrti matky mu pomohol znášať otec a matka navrhovateľa bola zároveň v kamarátskom vzťahu s odporcom 1/ a jeho rodinou. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľovi 5/ náhradu v sume 16 000,- eur.

Navrhovateľka 6/ B.. K. Q. mala v čase nehody 35 rokov, pri nehode zahynuli obaja jej rodičia, matka vo veku 55 rokov a otec vo veku 61 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľka bola v čase smrti rodičov dospelá, už asi 14 rokov s nimi nežila v spoločnej domácnosti, bola vydatá a mala vlastnú rodinu, žila v zahraničí. Navrhovateľka bola na rodičov naviazaná, ich vzťahy však boli napriek životu v zahraničí nadštandardné, ničím nerušené a prišla o rodičov ako mladá, pričom v čase smrti obaja jej rodičia boli len v mierne vyššom veku. Navrhovateľka smrťou rodičov stratila možnosť udržiavať ďalšie kontakty s nimi a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostala ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia rodičov navrhovateľky, na ich vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľka mohla rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu, ako aj na to, že v dôsledku ich smrti došlo k významnému zásahu do jej súkromného života, keď sa musela presťahovať na E. a prišla o prácu v zahraničí. Súd zohľadnil i tú skutočnosť, že navrhovateľka sa napriek životu v zahraničí s rodičmi často a na dlhšie obdobia stretávala, a to najmä na dovolenkách o čom svedčia aj ňou predložené fotografie. Zároveň súd prihliadol na to, že jej rodičia boli v priateľskom vzťahu s odporcom 1/ a jeho rodinou. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 6/ náhradu v sume 20 000,- eur.

Navrhovateľka 7/ K. Q. mala v čase nehody 20 rokov, pri nehode zahynula jej matka vo veku 44 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľka bola v čase smrti matky dospelá, no žila s ňou v spoločnej domácnosti, študovala, bola na matku citovo naviazaná, jej stratu prežívala intenzívne a doposiaľ sa s ňou nevyrovnala. Ich vzťahy neboli ničím narušené a boli intenzívne tým, že navrhovateľka žila s matkou v spoločnej domácnosti a spolu sa venovali najmä športovým aktivitám. Navrhovateľka prišla o matku ako veľmi mladá a jej matka bola v produktívnom veku a aktívna v spoločenskom živote. Navrhovateľka smrťou matky stratila možnosť udržiavať ďalšie kontakty s ňou a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostala ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia matky navrhovateľky, na jej nie vysoký vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľka mohla rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu. Súd zohľadnil aj to, že navrhovateľka bola v čase smrti matky už dospelá a následky smrti matky jej pomohol znášať otec. Zároveň matka navrhovateľky bola v kamarátskom vzťahu s odporcom 1/ a jeho rodinou. Aj z výpovede svedkyne G. G. bola preukázaná dobrosrdečná povaha F. Q., a preto súd zároveň nemal pochybnosti o tom, že slová navrhovateľky, že jej a jej bratovi mama vytvárala doslova rozprávkový život, sú úprimné. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 7/ náhradu v sume 16 000,- eur.

Navrhovateľ 8/ C. Q. st. mal v čase nehody 48 rokov a pri nehode zahynula jeho manželka vo veku 44 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľ žil v čase nehody s manželkou v spoločnej domácnosti, usporiadane, spolu vychovali dve deti, ktoré v čase smrti manželky mali krátko pred maturitami a starostlivosť o ne zostala na ňom. Navrhovateľ prišiel o manželku v čase, keď táto bola v produktívnom veku a aktívna v spoločenskom živote a smrťou manželky stratil možnosť udržiavať ďalšie kontakty s ňou, rozvíjať ich vzťah, spoločne sa starať o dospievajúce deti a o túto sféru

prirodzených rodinných vzťahov zostal ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia manželky navrhovateľa, na jej nie vysoký vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľ mohol rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu. Zároveň manželka navrhovateľa bola v kamarátskom vzťahu s odporcom 1/ a jeho rodinou a aj z ďalších dôkazov mal súd preukázané, že bola dobrosrdečnou osobou. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľovi 8/ náhradu v sume 16 000,- eur.

Pokiaľ ide o navrhovateľov 5/, 7/ a 8/, tak v týchto prípadoch bolo namieste priznať výrazne vyššiu sumu oproti vyššie uvádzanému priemeru aj preto, že im z neznámych dôvodov, teda navrhovateľom 5/ a 7/, ktorých otcom je navrhovateľ 8/, nebolo z dobrovoľnej zbierky poskytnuté to, čo bolo poskytnuté v iných prípadoch.

Navrhovateľka 9/ E. T. mala v čase nehody 76 rokov a pri nehode zahynula vo veku 52 rokov jej dcéra. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na vyšší vek navrhovateľky, ako aj na to, že žila samostatne, no prišla o dcéru, s ktorou mala štandardné, ničím nerušené a intenzívne vzťahy. Navrhovateľka smrťou dcéry stratila možnosť udržiavať ďalšie kontakty s ňou v čase, keď sa dcéra o ňu mohla a mala v starobe a chorobe postarať. O túto sféru prirodzených rodinných vzťahov a prirodzenú pomoc dcéry v starobe a chorobe pri bežných úkonoch a v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti zostala ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia dcéry navrhovateľky, na nie vysoký vek dcéry navrhovateľky v čase smrti, ale aj na vyšší vek navrhovateľky a na skutočnosť, že dcéra navrhovateľky mala s odporcom 1/ a jeho rodinou kamarátsky vzťah. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 9/ náhradu v sume 5 000,- eur.

Navrhovateľka 10/ K. L. mala v čase nehody 70 rokov a pri nehode zahynul vo veku 52 rokov jej syn. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na vyšší vek navrhovateľky, ako aj na to, že žila samostatne, no prišla o syna, s ktorým mala štandardné, ničím nerušené a intenzívne vzťahy. Navrhovateľka smrťou syna stratila možnosť udržiavať ďalšie kontakty s ním v čase, keď jej syn mohol a mal pomáhať v starobe. O túto sféru prirodzených rodinných vzťahov a prirodzenú pomoc syna v starobe zostala ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia syna navrhovateľky, na nie vysoký vek syna navrhovateľky v čase smrti, ale aj na vyšší vek navrhovateľky, na skutočnosť, že navrhovateľka pomáha vnučke a na skutočnosť, že syn navrhovateľky mal s odporcom 1/ a jeho rodinou kamarátsky vzťah. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 10/ náhradu v sume 5 000,- eur.

Navrhovateľ 11/ N. E. mal v čase nehody 33 rokov, pri nehode zahynuli obaja jeho rodičia, matka vo veku 55 rokov a otec vo veku 61 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľ bol v čase smrti rodičov dospelý, už asi 8 rokov s nimi nežil v spoločnej domácnosti, bol ženatý a mal vlastnú rodinu. Súd pri určovaní výšky peňažnej satisfakcie za daný zásah zobral do úvahy najmä tú skutočnosť, že navrhovateľ bol na rodičov naviazaný, ich vzťahy boli nadštandardné, ničím nerušené a napriek vlastnej rodine a samostatnosti sa často stretávali a okrem voľného času s rodičmi aj spolupracoval. Navrhovateľ prišiel o rodičov ako mladý, pričom v čase smrti obaja jeho rodičia boli len v mierne vyššom veku. Navrhovateľ smrťou rodičov stratil možnosť udržiavať ďalšie kontakty s nimi a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostal ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia rodičov navrhovateľa, na ich vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľ mohol rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu, a že rodičia mu mohli ďalej pomáhať so starostlivosťou o deti. Zároveň súd prihliadol na to, že rodičia navrhovateľa boli v priateľskom vzťahu s odporcom 1/ a jeho rodinou. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľovi 11/ náhradu v sume 26 000,- eur.

Navrhovateľ 12/ H. L. mal v čase nehody 48 rokov a pri nehode zahynul jeho brat vo veku 52 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľ a jeho brat mali vlastné rodiny, boli dospelí, nežili v spoločnej domácnosti už 25 rokov, no zároveň boli priateľmi, často sa navštevovali, ich vzťahy boli nadštandardné, ničím nerušené a napriek vlastnej rodine a samostatnosti často spolu trávili aj svoj voľný čas. Navrhovateľ prišiel o brata vo veku, keď obaja mohli udržiavať ďalšie kontakty a prehlbovať svoje vzťahy ešte dlhú dobu. O túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostal navrhovateľ ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia brata navrhovateľa, a že obaja mohli spoločne poskytovať potrebnú pomoc svojej mame v starobe, čo napokon zostalo len na navrhovateľovi. Smrťou brata bolo zasiahnuté do súkromného života

navrhovateľa aj v tom, že väčšiu časť svojho času musí venovať starostlivosti o mamu, ale aj pomoci dcére svojho brata. Zároveň súd prihliadol na to, že brat navrhovateľa mal s odporcom 1/ a jeho rodinou kamarátsky vzťah. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľovi 12/ náhradu v sume 3 000,- eur.
Navrhovateľ 13/ G. K. mal v čase nehody 42 rokov a pri nehode zahynula jeho sestra vo veku 44 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľ a jeho sestra mali vlastné rodiny, boli dospelí, nežili v spoločnej domácnosti, no zároveň súrodenecká súdržnosť medzi nimi pretrvávala od detstva poznačeného smrťou matky. Často sa navštevovali, ich vzťahy boli štandardné, ničím nerušené, jeho sestra bola spoločensky aktívna. Navrhovateľ prišiel o sestru vo veku, keď obaja mohli udržiavať ďalšie kontakty a prehlbovať svoje vzťahy ešte dlhú dobu. O túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostal navrhovateľ ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia sestry navrhovateľa. Zároveň súd prihliadol na to, že sestra navrhovateľa mala s odporcom 1/ a jeho rodinou kamarátsky vzťah. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľovi 13/ náhradu v sume 3 000,- eur.

Navrhovateľ 14/ Mgr. N. E. mal v čase nehody 55 rokov a pri nehode zahynul jeho brat vo veku 61 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľ a jeho brat mali vlastné rodiny, boli dospelí, nežili v spoločnej domácnosti, no zároveň sa navštevovali a ich vzťahy boli štandardné. Nadštandardné vzťahy neboli preukázané ani výpoveďami svedkov. Navrhovateľ prišiel o brata vo veku, keď obaja mohli udržiavať ďalšie kontakty a prehlbovať svoje vzťahy ešte dlhú dobu. O túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostal navrhovateľ ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia brata navrhovateľa, avšak na druhej strane aj na to, že navrhovateľ sa nevhodne vyjadroval o manželke jeho brata, ktorá tiež pri nehode zomrela. Negatívne vyjadrenia navrhovateľa o manželke brata mal súd preukázané zo svedeckej výpovede G. G., pričom túto súd považoval za vierohodnú a relevantne nebola spochybnená, keď treba poukázať aj na to, že svedkyňa vzťah navrhovateľa a jeho zosnulého brata nespochybňovala. To, že negatívne vyjadrenia od navrhovateľa na adresu jeho švagrinej nepočuli jej deti, nemožno považovať za relevantné spochybnenie výpovede svedkyne G.. Napokon je pochopiteľné, že by sa navrhovateľ negatívne nevyjadril o svojej švagrinej pred jej deťmi. Taktiež svedkyňa bola presvedčivá a zotrvala na svojej výpovedi napriek tomu, že navrhovateľ ju označil za nepravdivú. Smrťou brata však bolo zasiahnuté do súkromného života a rodinného života navrhovateľa a aj v tomto prípade je morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Vzhľadom však na uvedené okolnosti, ako aj na skutočnosť, že brat navrhovateľa mal s odporcom 1/ a jeho rodinou kamarátsky vzťah, priznal súd navrhovateľovi 14/ náhradu v sume 1 000,- eur.

Navrhovateľ 15/ Ing. E. E. mal v čase nehody 62 rokov a pri nehode zahynul jeho brat vo veku 61 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na ich vek, na to, že navrhovateľ a jeho brat mali vlastné rodiny, nežili v spoločnej domácnosti, no zároveň sa stretávali a ich vzťahy boli štandardné. Navrhovateľ prišiel o brata vo veku, keď obaja mohli udržiavať ďalšie kontakty a prehlbovať svoje vzťahy ešte dlhú dobu. O túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostal navrhovateľ ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia brata navrhovateľa. Smrťou brata bolo zasiahnuté do súkromného života a rodinného života navrhovateľa a aj v tomto prípade je morálne zadosťučinenie nepostačujúce. S prihliadnutím aj na tú okolnosť, že brat navrhovateľa mal s odporcom 1/ a jeho rodinou kamarátsky vzťah, priznal súd navrhovateľovi 15/ náhradu v sume 3 000,- eur.

Navrhovateľ 16/ B. U. mal v čase nehody 37 rokov a pri nehode zahynula jeho manželka vo veku 34 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľ žil v čase nehody s manželkou v spoločnej domácnosti, usporiadane, spolu vychovávali dve deti, ktoré v čase smrti manželky boli maloleté, vo veku 14 a 11 rokov a navrhovateľ zostal sám na ich výchovu, čo je zvlášť zložité v prípade dospievajúcej dcéry. Navrhovateľ prišiel o manželku v čase, keď boli obaja mladí, aktívni v spoločenskom živote a manželka sa významnou mierou podieľala na starostlivosti o deti a domácnosť. Spoločne sa ako rodina zúčastňovali najmä športových aktivít, o čom svedčí aj tá skutočnosti, že všetci boli účastníkmi nehody, keď sa všetci vybrali spoločne lyžovať. Smrťou manželky stratil navrhovateľ možnosť rozvíjať ich vzťah, spoločne sa starať o dospievajúce deti a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostal ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia manželky navrhovateľa, na jej mladý vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľ mohol rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu. Obaja mali celý život pred sebou. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľovi 16/ primeranú náhradu v sume 12 000,- eur, pričom zohľadnil aj výrazne vyšší príspevok, ktorý navrhovateľ dostal na kompenzáciu následkov úmrtia manželky.

Navrhovateľ 17/ G. U. mal v čase nehody 14 rokov, pri nehode zahynula jeho matka vo veku 34 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľ bol v čase smrti matky maloletý, školopovinný, žil s ňou v spoločnej domácnosti, bol na matku citovo naviazaný, jej stratu prežíval intenzívne a doposiaľ sa s ňou nevyrovnal. Ich vzťahy neboli ničím narušené a boli intenzívne tým, že navrhovateľ žil s matkou v spoločnej domácnosti. Navrhovateľ prišiel o matku ako dieťa a jeho matka bola mladá. Navrhovateľ smrťou matky stratil možnosť udržiavať ďalšie kontakty s ňou a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostal ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia matky navrhovateľa, na jej mladý vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľ mohol rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu, a že matka ho mala ešte niekoľko rokov vychovávať. Súd zohľadnil aj to, že navrhovateľ mal ešte mladšiu sestru a musel byť v pozícií toho, kto jej pomáha vyrovnávať sa so smrťou mamy. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľovi 17/ náhradu v sume 20 000,- eur.

Navrhovateľka 18/ G. U. mala v čase nehody 11 rokov, pri nehode zahynula jej matka vo veku 34 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľka bola v čase smrti matky školopovinné dieťa, žila s ňou v spoločnej domácnosti, bola na matku citovo naviazaná a jej stratu prežívala intenzívne a doposiaľ sa s ňou nevyrovnala. Ich vzťahy neboli ničím narušené a boli intenzívne tým, že navrhovateľka žila s matkou v spoločnej domácnosti. Navrhovateľka prišla o matku ako dieťa a jej matka bola mladá a zabezpečovala dcére starostlivosť vo všetkých oblastiach. Navrhovateľka smrťou matky stratila možnosť udržiavať ďalšie kontakty s ňou a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostala ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia matky navrhovateľky, na jej mladý vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľka mohla rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu, a že matka ju mala ešte niekoľko rokov vychovávať. Súd zohľadnil zvlášť to, že navrhovateľka je dievča a stratou matky prišla aj o osobu, ktorá jej najviac mohla pomôcť v čase dospievania. Vzhľadom na nízky vek navrhovateľky bolo pochopiteľné, že navrhovateľka v konaní nebola vypočutá. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 18/ náhradu v sume 23 000,- eur.

Navrhovateľka 19/ C. H. mala v čase nehody 42 rokov a pri nehode zahynul jej manžel vo veku 43 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľka žila v čase nehody s manželom v spoločnej domácnosti, usporiadane, spolu vychovávali syna, ktorý v čase smrti manžela bol dieťaťom vo veku 11 rokov a navrhovateľka zostala sama na jeho výchovu. Navrhovateľka prišla o manžela v čase, keď boli obaja v produktívnom, nie vysokom veku, aktívni v spoločenskom živote a spoločne ako rodina trávili voľný čas, o čom svedčí aj tá skutočnosti, že všetci boli účastníkmi nehody, keď sa všetci vybrali spoločne lyžovať. Smrťou manžela stratila navrhovateľka možnosť rozvíjať ich vzťah, spoločne sa starať o dospievajúceho syna a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostala navrhovateľka ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia manžela navrhovateľky, na ich nie vysoký vek, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľka mohla rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 19/ primeranú náhradu v sume 15 000,- eur.

Navrhovateľ 20/ H. H. mal v čase nehody 11 rokov, pri nehode zahynul jeho otec vo veku 43 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľ bol v čase smrti otca maloletým, školopovinným chlapcom, žil s otcom v spoločnej domácnosti, bol na otca citovo naviazaný a jeho stratu prežíval intenzívne a doposiaľ sa s ňou nevyrovnal. Ich vzťahy neboli ničím narušené a boli intenzívne tým, že navrhovateľ žil s otcom v spoločnej domácnosti, spolu trávili voľný čas, a to na rybách, dovolenkách, chodením na hríby, ale aj čas, ktorý bol pracovným časom otca navrhovateľa, keď tento ako lodník brával syna na plavby. Navrhovateľ prišiel o otca ako dieťa, teda v čase, keď ho otec mal ďalej vychovávať, odovzdávať mu svoje skúsenosti, poskytovať pomoc, podporu a ochranu a mal mu byť vzorom do ďalšieho života. Navrhovateľ smrťou otca stratil možnosť udržiavať ďalšie kontakty s ním a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostal ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia otca navrhovateľa, na jeho nie vysoký vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľ mohol rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľovi 20/ náhradu v sume 23 000,- eur.

Navrhovateľ 21/ Ing. C. A. mal v čase nehody 61 rokov a pri nehode zahynula jeho manželka vo veku 62 rokov, deň pred 63. narodeninami. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľ žil

v čase nehody s manželkou v spoločnej domácnosti, usporiadane, spolu vychovali dve deti, vychovávali vnúčence a boli spolu viac ako 40 rokov. Navrhovateľ prišiel o manželku v čase, keď už boli obaja v mierne vyššom veku, no stále vo veku, keď mohli do budúcna ešte dlhú dobu rozvíjať vzájomný vzťah, spoločne sa starať o vnúčatá a tráviť spoločne voľné chvíle. O túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostal navrhovateľ ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia manželky navrhovateľa. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľovi 21/ náhradu v sume 13 000,- eur.

Navrhovateľ 22/ C. G. mal v čase nehody 52 rokov a pri nehode zahynula jeho manželka vo veku 52 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že navrhovateľ žil v čase nehody s manželkou v spoločnej domácnosti, boli spolu viac ako 30 rokov a spolu vychovali dve deti. Smrťou manželky bolo nepochybne zasiahnuté do rodinného, súkromného a citového života navrhovateľa. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia manželky navrhovateľa. Na druhej strane je nie zanedbateľným faktom, že navrhovateľ je bratom manželky odporcu 1/ a švagrom odporcu 1/. Aj na túto okolnosť prihliadal súd pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Najvýznamnejšou skutočnosťou pre podstatne nižšiu náhradu nemajetkovej ujmy však bola okolnosť, že navrhovateľ mal počas manželstva známosť s inou ženou, čím porušil jednu zo základných povinností manžela, a to byť verný manželke. Manželka navrhovateľa o nej vedela a trápilo ju to, čo vyplynulo nielen so svedeckej výpovede G. G., ale aj dcéry navrhovateľa, navrhovateľky 25/. Aj samotný navrhovateľ 22/ pritom potvrdil, že počas života manželky mal pomer s inou ženou. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľovi 22/ náhradu v sume 7 000,- eur.

Navrhovateľka 23/ H. O. mala v čase nehody 56 rokov a pri nehode zahynula jej sestra vo veku 52 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na ich vek, na to, že navrhovateľka a jej sestra mali vlastné rodiny, nežili v spoločnej domácnosti, no zároveň súrodenecká súdržnosť medzi nimi pretrvávala. Ich vzťahy boli štandardné, ničím nerušené, poskytovali si psychickú podporu v súvislosti s chorobou a smrťou rodičov, ako aj v súvislosti chorobou navrhovateľky. Navrhovateľka prišla o sestru vo veku, keď obe mohli udržiavať ďalšie kontakty a prehlbovať svoje vzťahy ešte dlhú dobu. O túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostala navrhovateľka ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia sestry navrhovateľky. Zároveň súd prihliadol na to, že sestra navrhovateľky mala s odporcom 1/ a jeho rodinou dobrý vzťah a bola švagrinou odporcu 1/. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 23/ náhradu v sume 3 000,- eur.

Navrhovateľ 24/ M. F. mal v čase nehody 50 rokov a pri nehode zahynula jeho sestra vo veku 52 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na ich vek, na to, že navrhovateľ a jeho sestra mali vlastné rodiny, nežili v spoločnej domácnosti, no zároveň súrodenecká súdržnosť medzi nimi pretrvávala od detstva, keď spolu chodili na turistiku. Ich vzťahy boli štandardné, ničím nerušené, poskytovali si psychickú podporu v súvislosti s chorobou a smrťou rodičov. Navrhovateľ prišiel o sestru vo veku, keď obaja mohli udržiavať ďalšie kontakty a prehlbovať svoje vzťahy ešte dlhú dobu. O túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostal navrhovateľ ochudobnený. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia sestry navrhovateľa. Zároveň súd prihliadol na to, že sestra navrhovateľa mala s odporcom 1/ a jeho rodinou dobrý vzťah a bola švagrinou odporcu 1/. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľovi 24/ náhradu v sume 3 000,- eur.

Navrhovateľka 25/ B. G. mala v čase nehody 25 rokov a pri nehode zahynula jej matka vo veku 52 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že bola v čase smrti matky dospelá, už asi 7 rokov s ňou nežila v spoločnej domácnosti a žila a pracovala v zahraničí. Súd pri určovaní výšky peňažnej satisfakcie za daný zásah zobral do úvahy najmä tú skutočnosť, že navrhovateľka bola na matku naviazaná, ich vzťahy boli štandardné, ničím nerušené, no navrhovateľka s ňou už nežila v spoločnej domácnosti a žila v zahraničí. Navrhovateľka prišla o matku ako mladá, pričom smrťou matky stratila možnosť udržiavať ďalšie kontakty s ňou a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostala ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia matky navrhovateľky, na jej vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľka mohla rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu. Zároveň súd prihliadol na to, že matka navrhovateľky bola švagrinou odporcu 1/, navrhovateľka je sesternicou detí odporcu 1/, spolu sa ako rodiny stretávali a odporca im nikdy neublížil. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 25/ náhradu v sume 9 000,- eur.

Navrhovateľka 26/ C. G. mala v čase nehody 24 rokov a pri nehode zahynula jej matka vo veku 52 rokov. Pri určovaní výšky satisfakcie súd prihliadol na to, že bola v čase smrti matky dospelá, no žili v spoločnej domácnosti a spolu trávievali voľný čas. Súd pri určovaní výšky peňažnej satisfakcie za daný zásah zobral do úvahy najmä tú skutočnosť, že navrhovateľka bola na matku naviazaná, ich vzťahy boli štandardné, ničím nerušené. Navrhovateľka prišla o matku ako mladá, pričom smrťou matky stratila možnosť udržiavať ďalšie kontakty s ňou a o túto sféru prirodzených rodinných vzťahov zostala ochudobnená. Ďalej súd prihliadol pri určovaní výšky náhrady na nereparovateľnosť a nečakanosť úmrtia matky navrhovateľky, na jej vek v čase smrti, ktorý bol predpokladom, že navrhovateľka mohla rozvíjať ich vzájomné vzťahy ešte po dlhú dobu. Zároveň súd prihliadol na to, že matka navrhovateľky bola švagrinou odporcu 1/, navrhovateľka je sesternicou detí odporcu 1/, spolu sa ako rodiny stretávali a odporca im nikdy neublížil. Súd zo všetkých uvedených dôvodov priznal navrhovateľke 26/ náhradu v sume 10 000,- eur.

Vzhľadom na celkovo vyššiu sumu priznanú spolu všetkým navrhovateľom určil súd odporcom na plnenie dlhšiu, a to trojmesačnú lehotu, ktorá plynie od právoplatnosti rozsudku. Suma priznaných nárokov zároveň s už vyplatenými poistnými plneniami odporcu 2/, ktoré boli preukázané v tomto konaní predložením listinných dôkazov, a ktoré vyplývajú z pripojeného trestného spisu, nepresahuje limit poistného plnenia z poistnej zmluvy. Z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania (26 navrhovateľov, 2 odporcovia) rozhodne súd o trovách konania do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. (§ 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku m o ž n o podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia prostredníctvom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou na Krajský súd v Trenčíne.

Odvolanie musí mať náležitosti podľa § 42 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku a podľa § 205 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované. Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a príloh tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis s prílohami, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy. V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že
a) v konaní došlo k nasledovným vadám (§221 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku):
- sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania,
- účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený,
- v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,
- účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,
- rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát,
- súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav,
- sa rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, zanikli alebo ak také dôvody neexistovali,
- bol odvolacím súdom schválený zmier.
b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie,
oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie.